

"LIETUVA" SAVAITINIS LAIKRAŠTIS
Eina Pėnyelomis, Chicago, Ill.
Metinė Prems: \$2.00
Savienyose Va. Jose: \$2.00
Kanaadoje ir M. Ike: \$2.00
Visose kitose viešpatyose: \$3.00
Premsierio apmokama iš viešaus. Premsierio
metas skaitosi nuo dienos užrašymo, ne nuo Naujų Me-
tu. Apšarinimui kainos mažiau. Adresuokite:
A. OLSZEWSKI
3252 So. Halsted St. CHICAGO, ILL.

LIETUVA

THE LITHUANIAN WEEKLY "LIETUVA"
Published Fridays at Chicago, Ill.
Yearly Subscription rates:
In United States: \$2.00
To Canada and Mexico: \$2.50
To all other Foreign Countries: \$3.00
Advertising rates on application. Address
A. OLSZEWSKI, Pub.
3252 So. Halsted St. CHICAGO, ILL.

Entered as Second-Class Matter July 13th, 1893, at the Post Office of Chicago, Illinois, under Act of March 3rd, 1879.

Metai XXII

CHICAGO, ILL., PENKTADIENIS, 29 d. RUGPJUČIO (AUGUST), 1913 M.

No. 35

POLITISKOS ŽINIOS.

JUNGFINES VALSTIJOS IR MEXIKO.

Prezidento Wilsono Mexikan pasistat specialias pasiuntiny Lind grįžta namon, nieko ten neuveikęs, nes vienų jo reikalavimų tuomtarpinis Mexiko prezidentas Huerta išpildyti negalėjo, o kitų nepanorėjo. Prezidentas reikalavo, kad naminis karas pasiliautų, bet kad Huerta tai išpildyti galėtų, turi pirmą vieną revoliucionių vadovą Carranza, bet visus pergalėti, nes nepergalėti jie ginkly nukarė. Reikalauja, kad Huerta pasitrauktų nuo prezidento vietos, paskirtų tuojau rinkimų laiką, bet kad pats savo kandidatus nestatytų. To jis išpildyti nepanorėjo, tik paskyrė 26 spalio rinkimus prezidento, bet pats kandiduoti neatsisakė. Tai gi pasilekia viskas taip, kaip buvo prieš Lindo kelionę Mexikan.

Lind iš Mexiko miesto 26 rugpjūčio iškeliavo į Vera Cruz. 25 rugpjūčio jis atsisveikimo su Mexiko užsienio ministeriu Gamboa. Kalbos nebuvo apie tarybų atnaujinimą, nes prezidentas Huerta savo nuomonimi neperteikė. Pasiuntinys Lind mano sėsti ant portų Vera Cruz stovinio Jungtinių Valstijų kariško laivo ir keliauti namon. Drauge su Lindu namon keliauja ir kitas Jungtinių Valstijų prezidento atstovas William Bayard Hale. Mieste Mexike išsiplatino žinia, buk ten pasauktas tapo vadovas šiaurinių kariūmenės generolas Trevino užimti prezidento vietą, bet iš valdžios pusės patvirtinimo tos žinios nėra.

26 rugpjūčio dieną prezidentas Wilson kongrese perskaitė savo raštą apie Mexiko prietikus. Raštas tas parašytas prielankioj kaimynui formoj. Prezidentas ir toliau davo prisilaikyti neutralizmo, geidžia vien, kad pašliuotų naikinančios Mexiką revoliucijos. Aiškina priežastis, kurių dėl negali pripažinti Huertos valdžios. Nors Huerta neprieš Jungtinių Valstijų nurodymų, bet Washington dar vis tikisi, kad ateityj vėl bus galima užmegsti su Mexiku tarybas, kurios gal išduos pagaidujamus vaisius. Bet prezidentas Wilson ir užsienio ministeris Bryan turėjo jau progą persitinkinti, jog su Mexiku jiems nesiseka.

Jungtinių Valstijų valdžia pranešė Francūzijai apie visus savo siekius Mexike, pirmą negu kongresni, prezidentas Francūzijai suteikė ir įturį savo atsiliepimo kongresan apie Mexiko politiką. Francūzijos valdžia paliepė savo ambasadoriui Mexike padėti Jungtinėms Valstijoms, remti jas, stengties prikaltinti Huerta pasitraukti nuo prezidento vietos. Tikimasi, kad Huerta Francūzijos patarimo greičiau paklausys, nes mexikonai labiau pritaria francūzams ir Mexiko paskola, be kurios ir revoliucijai pasibaigus, sutvarkymui savo reikalų negalės apsieiti, tik Francūzijoj gali gauti.

Taigi, dar vis yra viltis, kad Jungtinės Valstijos nereikalaus Mexikan siųsti kariūmenės ir karą pradėti. Jos kara nenori, nes jis visgi daugiau aukų reikalauja negu karas su toli esančia Ispanija. Siųsti Mexikan kariūmenę galėtų priversti tik besikišimas į Mexiko reikalus kitų Europos kraštų, arba Japonijos. Nors Europoj nieks nenori kištiesi į Mexiko reikalus ir Jungtinių Valstijų mierius paimioti, bet kartais ir be noro aplinkybės priverčia įsikisti, o prie netvarkos ir revoliucijų aplinkybės greičiau verčiančios kištiesi pasitaiko negu ramumo laike.

Dvare Mexiko senatoriaus Edvardo Iturbide likosi užpulkio, o tokiais čia vadina revoliucioniūnieriū, užmuštas Anglijos pilietis Arthur Lawton ir vokiečiai

Erich von Thaden. Tų užmuštytų Anglija ir Vokietija negali praleisti ir turės pareikalauti pasiteisinimo ir atlyginimo užmuštytų šeimynoms. Pasitaikius taniau užmuštytoms svetimų piliečių, turėtų kiti kraštai ir nenorėdami siųsti Mexikan savo kariūmenę, jeigu Jungtiniai Valstijos daryti nenorėtų.

Kariūmenės garnizono vadovas mieste Juarez, gen. Castro gavo telegramą nuo generolo Blaudeto, dabartinio Mexiko karo ministro, jog rinkimams spalio mėnesį Huertos kandidatūra prezidento vietai stato kariūmenė. Ką gi Mexike remia kariūmenė, tą paprastai ir išrenka, nes ten kariūmenė nesidrovi prievarai vartoti. 39 metų išbuvęs prezidentu Diaz taip ilgai savo vietą palaikyti galėjo tik todėl, kad ji rėmė kariūmenę. Huertos šalininkų skaitly be abejonės padidės ir Jungtinių Valstijų reikalavimas, kad jis savo kandidatus nestatytų.

BALKANŲ PASSALIS.

Karas krikščionių Balkanų pussalio tautelių pasibaigė. Jan dabar pasirodo, kad iš pergalėjimo Turkijos mažiausiai pelnys daugiausia aukavusi Bulgarija, nes už ją užstoti tikrai nieks nepanorėjo. Nors Europos didesės tautos ir reikalavo, kad turkų kariūmenė grįžtų už rubežių, nartų Londone, ir Adrianopolį sugrąžintų Bulgarijai, bet ji atsisakė tai padaryti; teisinasi, jog jeigu apleistų taip svarbų mahometonams miestą, tai Turkijoj kiltų revoliucija ir krikščionių skerdynės, o krikščionių Turkijoj yra net Azijoj dar poras milijonų.

Manyta buvo, privertimui Turkijos trauktiesi atgal už Enos-Midia rubežių, leisti Rusijai užimti Armeniją. Bet kitos Europos tautos gerai žino, kad Rusija nemėgsta pašadėjimų laikiytiesi ir kraustyti iš syki užimty kraštų. Todėl jai užėmus Armeniją, kitos didesės Europos tautos griebtų kitas Azijatiskos Turkijos kraštus ir ją suvisu išdraskytų. Besidalindamos griuvusios Turkijos palaikys, didesės Europos tautos greitai tarp savę susipietų taipiau, kaip susipės mažosios Balkanų pussalio tautelės, Tokio vienok kara Europoj visi bijosi, nors to negalės išvengti, tik dabar tokiam karui aplinkybės neparankios, nes nieks už kiti nesijaučia drutesniu. Todėl tai nieks ir nesiskubina Bulgarijai padėti atgauti Adrianopolį, o turkai lenda vis giliau į Bulgarijai pripažintus žemes plotus.

Bulgarija, niekur neradama padėtojų, sumanė pamėginti tartiesi pati su Turkija, nes viena, su savo sudemoralizuota ir besipilninta kariūmene turkams priešintiesi negali, turkai iš Azijos spėjo sugabenti porą šimtų tukstančių šviežių kareivių. Konstantinopolin iškeliavo tartiesi su Turkijos valdžia buvęs Bulgarijos ministeris Načević. Bet nors Turkija kituose dalykuose ir pasitraukimą iš Adrianopolio ir Kirkiliseh ir kalbėti nenori.

Nors nieks, bijodamas valdų su drutais, užstoti už Bulgariją nenori, bet visgi nežinia dar, kas, draskant Turkiją, gali atsitikti. Todėl visi rengiasi karan, drutina savo kariškas pajegas. Austrija tvėria keturis naujus kariūmenės korpusus, Francūzija muša 600 milijonų frankų aukšinių pinigų, nes laike karo vien aukšiniai pinigai būva apyvartoj. Visi kraštai, kaip galėdami, gerina ginklus, nes geresni ginklai atlygina mažesnį kareivių skaitly.

Bukareštan atėjo žinia, buk didesės Europos viešpatijos išrinko jau karalių neprigulmingai Albanijai. Visų viešpatysčių atstovai sutiko Albanijos sostan

pakviesti kunigaikštį Wilhelmą Wied. Naujasis Albanijos valdonas turi 41 metą. Jis yra artimas giminatis Rumunijos karalienės.

Bet rubežiai tos naujos neprigulmingos viešpatystės dar galutinai nenuspręsti, nes apie pietinius Albanijos rubežius didesės viešpatystės negali susitaikyti. Tame Francūzija ir Vokietija čia yra vieno: jos nori kuodidžiausius buvusios Turkijos plotus atiduoti Grekijai, nors dalis tų plotų yra albanų apgyventa; Austrija gi ir Italija reikalauja, kad albanų apgyventi kraštai būtų prie neprigulmingos Albanijos priskirti. Todėl dar vis nežinia, kokį užims plotą neprigulminga Albanija ir kiek ji turės gyventojų. Albanų išviso yra apie 2 milijonai, taigi mažiau negu yra lietuviai.

CHINAI.

Tapusioj neseniai republika Činų republikoj ramumo nėra. Sutvarkymui krašto mat nepakanka pasivadinti republika, nes pats pavadinimas tuom vardu dar nieko nereiškia. Republikose viešpatuoja laisvė, o činiečiai, per amžių eiles garbinę ciesaury, prie laisvės nepripatę, iš laisvės naudotiesi nemoka, negali prie jos prisitaikyti.

Nors iš syk rodėsi, kad šiaurinių kariūmenė paėmė viršų ant revoliucionių, bet pasirodė, kad iki šiol nei viena pusė neįstengia kitos įveikti: sykį šiauriniai sumušo pietų revoliucioniūnieriū, kitą kartą šiaurinius įveikia pietiniai. Tokie būda naikinant kraštą maišatis gali trauktiesi per metų eiles. Netvarką Činuose gali suteikti progą kitiems kraštams siųsti ten savo kariūmenę ir tvarką įvesti, kaip tai padarė laike bokserų sukilimo, už ką Činams prisiejo brangiai užmokėti.

Rusiški laikraščiai su penzistikėjimu žiūri į Činų maišatį, Rusijoj mano, jog tą sukėlė ir palaiko japonai, nes japoniški oficialiai organizuoja pietų revoliucioniūnieriū; jiems suteikia geriausius ginklus. Činai gali pasidalinti į dvi dalis, į šiaurinius ir pietinius. Šiauriosiose vienuk mandzurai vėl stengiasi savo kilmės ciesauriu sostą sugrąžinti, o pietinė republika būtų jau po japonų įtekme.

IS LIETUVOS.

VILNIAUS GUBERNIJA.

VILNIUS. Vilniuje susitvėrė ir užtvirtinta nauja Šiaurės-Vakarų krašto pramonės ir prekybos draugija, kurios tikslu bus išaiškinti ir surinkti visokių žinių, liečiančiųjų pramoniją bei prekybą, o taip pat ir žemdirbių, Vilniaus, Kauno, Gardino, Minsko, Vitebsko ir Mogilevo gubernijose. Draugija stengsis pakelti ir plėsti pramoniją ir prekybą šiose gubernijose. Draugijos įsteigėjai: grovas A. Tiškevičius, dvarininkai: inž. B. Jacevickis, L. Ivanauskas, K. Skirmuntas, A. Moravskis ir J. Petrakis.

Vilniaus vyskupijos valdytojo prašymas, paduotas carui, kad panaikintų bausmę kun. Sperskiui, nuteistam už stačiatikių apkrikštijimą vieniems metams ir 4 mėnesiams kalėjimo, kaip praneša "K. L.", esąs atmestas.

Mijorų klebonas (Dysnos ap.) kun. Chodika šaukiamas tieson už netikrą paliudijimą teisme.

Vilniaus gubernatoriūsi pasiuntė vidaus reikalų ministeriui Vilniaus miesto valdybos prašymą, kad galėtų apsilankyti pačarą tam tikrą delegaciją, stundžiama Vilniaus miesto universitetui reikalais. Delegatais vaziuo-

sią išrinkti nuo miesto tarybos: M. Venslavskis (miesto pirmininkas), protojėrys Golenkevicius, adv. Povolockis, V. Bankovskis (Valst. Dumos atstovas), Strumila, Gordonas ir Frumkinas; iš miesto piliečių išrinkti: gub. bajor. Krasovskis, Pimionovas, A. Chominskis (V. Tarybos atstovas), P. Konča ir inž. Petras Vileišis.

— Vilnius —

Vilniaus miesto valdyba nutarė įtaisyti Zverynę viešajai sodą (skverą); tam tikslui paskyrė 1.000 rublių.

ŽEMESNĖJI UKIO MOKYKLAVORONECE, VILN. GUB.

Sitoji mokykla yra Vilniaus Ukio Draugijos Voroneco dvare, turinčiame apie 120 deš. žemes. Mokykloje rengiama vaikinai praktiškam darbavimuisi ukyje, kaip tai: žemės dirbime, gyvulių auginime, pienininkystėje ir t. t. Prie egzaminų į pirmą klasią leidžiami jaunikiai nuo 15 iki 18 metų amžiaus, baigę dviklasę miesto mokyklą.

Mokslas mokykloje tęsiasi 3 metus, ir 1 metus mokynis turi išbūti praktikoje kokiame nors dvare ar firmoje. Už užlaikymą reikia mokėti 50 rublių į metus, taipgi reikia turėti savas viršutines drapanas; mokslas gi ir rankvedžiai — dovanai. Mokykloje daugiausia lenkų, taipgi latvių ir rusų; lietuvių pakol tikai vienas iš Suvalkų gub.

Religijos mokoma prigimta kalba, pernai buvo tik vienas lietuvis, bet kunigas mokino jį lietuviškai.

Baigusieji mokyklą ir išlaikę kvotimus tuojau gauna gerai apmokamas vietas ar tai dvaruose, arba valdikių prie žemės tvarkomųjų komisijų ir kitur.

— Šaltinė —

KAUNO GUBERNIJA.

KULIAI, Telšių pav. Nors ir su didžiu vargu čia įsikūrę paco skyrius, bet ir nauda nemaža išlietuvininkų, nes japoniški oficialiai organizuoja pietų revoliucioniūnieriū; jiems suteikia geriausius ginklus. Činai gali pasidalinti į dvi dalis, į šiaurinius ir pietinius. Šiauriosiose vienuk mandzurai vėl stengiasi savo kilmės ciesauriu sostą sugrąžinti, o pietinė republika būtų jau po japonų įtekme.

Iki atidengimo paco skyriaus visi laikraščiai čia nepateko "cenzurą", nes nesusidėjęs tam tikras žmogus, nešė visą korespondenciją iš Plungės į Kulius pas kleboną, o iš čia atsiimdavo prenumeratoriui. Matydamos kolį "paojingą" laikraštį, tuojau išreikšdavo papėkinimą prenumeratoriui.

Atidengus paco skyrių, "žymiai padaugėjo laikraščių skaičius. Šiais metais ateina šie laikraščiai: "Liet. Ukla", 3 (pereinamieji metai 5), "Vilties" 6 (p. m. 6), "Šaltinio" 17 (p. m. 11), "R. Naujienų" 4 (p. m. 5), "Garnio" 1 (p. m. 1), "Rygos Garso" 2 (p. m. 0), "Vienybės" 26 (p. m. 20), "Vadovo" 3, "Spindulio" 3, "Pavasario" 1, "Atėitės" 1. Pastarųjų pereinamieji metai neteko matyti, dėlto nežinia, ar ateidavo ar ne. Beto pernai buvo dar "Liet. 2. 2 eg., bet šimet nematyti.

Iš Amerikos ateina "Vienybės Lietuvninkų" 1 (pernai 1). Iš Prūsų nei vieno laikraščio neatina.

Iš laikraščių rusų arba daugiausia parčina "B. Vpda" 5 (p. m. 3), "Sov. SV" 2 (p. m. 1) ir keli žurnalai. Šiais metais rusų laikraščių žymiai padaugėjo; lietuvių taip pat, tik klerikalių, o žangiųjų sumažėjo, žinoma, iš priežasties klebono. Tikrų lenkų nėra, todėl ir lenkiškų laikraščių visai mažai, tik 2 eg.

Taigi, šiais metais ateina: lietuviškų 67 eg., rusų 2 eg., len-

kiškų 2 eg. ir žydų 3. Iš viso apie 100 eg.

Vertėtų Kuliečiams pasirūpinti telegrafą, nes labai mažai kas betruksta prie išteigimo; gal sulauksime — girdėtis, kad pradedą rupintis "Tikrasis".

— Lietuvos žinios —

PANEVĖŽYS. Liepos 6 dieną š. m. apskrčio teisme buvo nagrinėjama brolių Balčių byla. Kaltino už triukšmo darymą Naujoje bažnyčioje per Velykas, laike lietuvių su lenkais riaušiu. Vienas jų išteisintas, o du nuteisti 4 paroms liuso arešto.

Pieštukas.

— Lietuvos žinios —

KRAKĖS, Kauno pav. Liepos 10 (23) d. buvo audra su ledais, kurie suplakė daržus, bulves ir javus apdaužė. J. G.

— Šaltinė —

LAIZŪVA, Šiaulių pav. Šie metai nepaprastai geri. Žieminiai rugiai, gerai įžėlę, žiemą nepagėdę, stovi mūru. Vasariniai, ankstyvesnieji — taip pat, vėlyvesnieji ilgai nedegę sausio žemėje, nes išpradžiū nebuvo nei lašo lietaus, bet paskui pakilo šepėčių. Jei ruduo nebus ankstyvas, gerai prieis. Pievos, kaip pernai. Užtat dobių visu trečdaliu už geriausį kitų metų derlių. Tik kai pradėjo lyti, tai vėl nebėra galo. Ilgai stovėjo tirštai apniūkęs dangus. Slopumas, neregėtai. Bet nei perkunų, nei žaibų, nei rasos. Galop pratruko trumpomis audromis. Bus-bus karšta 20° giedra. Staigiai kils vėjas, susuks debesys, trenks perkunai, ir šikris trumpas lietus ne šurkštelis, bet gabalais, kaip kad iškarto kumilių apvertemis. Akymirkoje — upeliai, kaip nuo Alpių kalnų, šniokščia, grovius rausia. Ir vėl giedra. Pusė nušienauta blogai. Pusės visai negal pradėti. Jūros dobiabai rudija dirvoje — negalima sumti. Rugiai plautini, negal prieiti dėl jų drėgnumo. Visi darbai suvirto, ir visus lietus trukdo. Liepos 12 iškritė smarkūs ledai, riestutų didum. Iškapojo buroklapius. Kitų javų nesulaužė, tik kur geresnius visai suguldė. Kvėčiams, rugams nekas: varpos jau pilnos. Avių, papų vikių, kurie tik ką pradėjo žydėti, bus menka branda. Laukiama nemažų nuostolių. O sakoma, kad po šv. Jono nebėstų ledų!

Taip Dievas ir reguliuoja žmonių turta. Kai gražu sumti, sausai — tai maža kas tėra paimti; kai negali sumti, lietanga — tai visako daug; kai maža — brangu, kai daug — pigu ir t. t. Vis, kad žmogus ne praturtėtų meil. Ukiniukų upas, priverstų rankas sudėjus sėdėti, kai karščiausių darbų laikas, kuoblogiausis. Visi piktai iš širdies, iš šeiminkės, bičių geliamos.

Kun. J. Tumas.

— Vilnius —

LAIZŪVA. Miestelis buvo išgąsdintas nepaprastai didele liepsna, iškilusia iš klebonijos virtuvės kamino. Namiskiai tada tepajuto, kad čia kas negera darosi, kai žmonės dešimtimis apspito kleboniją. Apspito ir žiurlių augšty. Namas augstas, tokių kopėčių nėra, kurios pasiektų stogą, ne tikait kamina. Galop surasta dvejios, surista ir prieita prie kamino. Pasizymėjo savo laipumų viešę pas kleboną pp. Jonas Čiurlionis iš Varšuvos ir L. Gira iš Vilniaus. Gaisras užgesytas. Dabar jau ir kopėčios padirbtos...

Priežastis — kaminkrėčio nesąžiningumas. Brangiai apmokamo kaminkrėčio, pasirodo, tevalyta kaminais iš apacių, ant stogo visai nelipita. Tatoi būramus, pasitiekę saminiai Per daug metų kamino priskrėsta pilno vidurio. Iš to ir degimas delis.

Bent už poros dienų ta-pati

istorija. Tiko dideliosse dvare, kur kalvė. Taip-pat užgesyta.

Be to, lausia nelaimė atsitiko žmonauskio namuose prie bažnyčios ir šale špitolės, buvo žydo Joffės aptiekos mazinai. Vėlyvu vakaru, žvakę pasistatę ant stalo, pats Joffė, jo žmona ir uošvė pilstė benziną. Išlėto nuo žvakės užsidegęs, (benzinas garuoja ir garai dega), benzinas sprogo didžiū balsu, išstūmė visus kambario langus, išvertė mūro sieną ir ja apvertė uošvę. Visus tris benzinai, aptasę, uždegė. Atsirado gyvi žmonės — fakalai. Kur tik bėgo, visur benzinai nuo jų kibo: į prekes, į sienas, išlyptas popierais. Esmė degti visus vidus. Subėgę žmonės užgesino namus ir žmones. Namai — kaip namai: juos patašys. Bet trys žydai taip apdegę rankas, šlaunis, veidus, kad prisiejo visus tris tuojau išsiųsti į Rygą, kur ir dabar tebekovoja su mirtimi. Uošvės oda visa nustumu nuo rankų.

Nuostabu, kad specialistas nemoka apsieiti su benzinu.

Kun. J. Tumas.

— Vilnius —

LIDOKIAI, Ukmerg. pav. Lidokių dvoro savininkas gr. Kaskauskis daug ko gera padaro vietiniams žmonėms lidokiečiams: jis rupinasi šviesti žmones mokslu, rupinasi ukio reikalais, o ypač myli blaivybę. Jo rupešniū Lidokiuose nėra monopolio, o dabarties nuo šv. Petro ir aludė panaikino. Tikait viena klaidis yra musų geram darbininkui: jis per daug, matyt, yra pamilęs Varšuvos politiką. Jis kvietė nuo Varšuvos visokių pėdėtinių, prievaizdų, rastininkų ir kitokių, nemoکانčių vietinės kalbos, nesuprantančių vietinių žmonių papročius. Tokie Varšuvos ponai, atvažiuavę Lidokiuosna, pirmiaus rupinas lenkinimo politika, o ne ukio reikalais. Sit jau treti metai puikus dvoro derlius — šienas ir dobiabai ant lauko supuva.

Želvos keleivis.

— Vilnius —

ČEDASAI, Ežerėnų pav. Liepos 14 d. buvo pašventinimas naujosios Čedasų bažnyčios. Tą ceremoniją atliko Skapiškio dekanas, dalyvaujant daugeliui kunigų ir daugybei žmonių. Šventinimo iškilnė buvo taip sutaisyta: pirmiausia visos mišios ir kitos ankstyvesnės pamaldos buvo atlaikytos dar senojoje bažnyčioje, paskiau, po votyvos, bus pasakytas pamokslas — paskutinis atsisveikinimo žodis su senąja bažnytele ir paskutinis padėkos žodis už taip ilgą tarnavimą žmonėms dvasios reikalams. Po to buvo pats bažnyčios pašventinimas; paskiau suėjo į vidų, ir pamaldos buvo laikomos, kaip ir visados, nustatyta tvarka.

Čedasų naujoji banyčia buvo pradėta statyti pirm kokios šešiolikos metų. Visa ji yra išmuryta iš akmenų ir degintų plytų. Išvaizdos iš oro pusės bažnyčia yra labai puiki ir graži: augsta, dviem bokštams, vidutinio ilgio ir pločio; sienos išgrąžintos visokiomis figuromis ir vaizdais. Vilus dar ne visai pabaigtas, bet jau nedaug betruksta: yra dailūs, gražūs altoriai ir kita kas. Taip tat, čedasiskiai dabar turės gražią bažnytelę, gal gražiausią visoje apietinkėje, bet ji jiems nemazai ir kaštuoja, nes parapilė visai nedidelė, skaitoma tik apie septyniadešimtis ukininkų, nors ten žmonės gyvena pasiturintai ir valdo didelius žemes plotus. Ir tai dar gal vien būtų ilgiau pavargę, ir darbas būtų dar nusitęsęs, jei ne paspartis svetimų žmonių. L. Katelė.

— Vilnius —

"SAULĖS" SEMINARIJĖLĖ. "Saulės" švietimo draugija laiko Kaune: 1) Prirengiamuosius suaugusiems kursūs, kuriuose suaugusios mergaitės ir vaikai užsiima atidodamai. Sis kaphy-

prirengiami ir mokytojus, aptiekininkus, stoja į kunigų seminarijas ir t. t. 2) Buchalterijos kursūs, kuriuos išėję, merginos ir vaikai gali užimti buchalterijos vietas ir 3) Dviklasę suaugusioms mergaitėms mokyklą, "seminarijėlę" vadinamą, kurioje mokinės gauna apskritą pasilavinimą, prisirengia į kitas augštesnes mokyklas, arba, išėjusios šią mokyklą, gauna šiaip visokių vietų, kur lengviau sau gali duoną užsidirbti.

Dviklasėje mokykloje (seminarijėlėje) šeinamas tas-pat mokslas, kaip ir valdikiuose dviklasėse mokyklose. Į pirmą klasią priimamos kandidatės be jokių kvotimų, net nemokančios nė skaityti. Pirmą klasią dalinasi į tris skyrius: I — nieko nemokančios, II — jau mokančios rusiškai ir lietuviškai skaityti ir rašyti, ir III — jau gerai pralavinusios ir mokančios neblogai ne tik lietuviškai, bet ir rusiškai skaityti, rašyti ir skaitliuoti. Stojančios į 2 klasią turi laikyti egzaminus iš rusų ir lietuvių kalbos, aritmetikos, istorijos ir geografijos. Stojant į antrą klasią, reikia pusėtinai mokėti rusiškai skaityti ir rašyti be didelių paklaidų, suprastai rusų kalbą, perskaityti mokėti apipaškoti, mokėti risti uždavinius visais keturiais aritmetikos veiksmais su įvardintais skaitmenimis. Dar be to reikia žinoti svarbiausius atsitikimus iš rusų ir lietuvių istorijos ir turėti žinių iš pradinės geografijos.

Mokslas "Saulės" 2-klasėje mokykloje prasidės po vasaros vakacijų rugpjūčio 16 d. sen. kalen. Jan naujuose, baigiamuose statyti "Saulės" namuose. Už mokslo ir pinigų išlaikymą reikia už mokslo metus mokėti 150 rublių, po 75 rubl. pradžioje kiekvieno mokslo metų pusemėio. Mazas pavėlinimas ir išvažinavimas per šventes namon nesiskaito ir mokesnio nesumažina.

Stojant į seminarijėlę, reikia su savim ativežti: 1) gimimo metrikus, 2) paliudijimą nuo vietinio kunigo, ar šiaip ištikimo žinomo žmogaus apie elgimąsi ir 3) pasportą, kuris reikalingas teisingoms žinioms prašyti į politikos knygas. Kaip kursininkams, taip lygiai ir seminarijėtėms pingus ir pasportus reikia, atvykus Kaunan, tuojau įduoti seminarijėlės vedėjui J. Poderiui. Atvažinavus be pinigų ir dokumentų nebus priimtos mokyklon ir bendrabutinės "Saulės" Valdybos leidimo.

2-klasės mokyklos vedėjas J. Poderys.

— Vilnius —

ARCHAIOLOGIJOS TYRINĖJIMAI KAUNO GUB.

Šių metų liepos m. pradžioje, Imper. Archaologijoj Komisijai nurodžius, V. Nagevicius darė archaiologinius kasinėjimus Šiaulių apskrityje, netoli Vieksnių, Pavėnių sodžiūje.

Buvo tyrinėjamas apskritos formos pilialaknis-kapinyas į 30 žingsnių diametro ir į sieksnį augščio. Kalne rado daugelį ant kits kito sugulusių sluogsnų, pasidariusių iš to, kaip buvo laidojami žmonės kartkartėmis, po kits kito. Laidojant, kunai būve deginami. Visa beveik pilekalnio žemė kiauurai sumaišyta su anglimis ir pelenais. Vietomis žemėje bėsa nuo ugnies paraudonavusio molio giselių. Pasitaiko po vėlenomis vietų, kur dideli akmenys sukruti rinkiū augščiau laidojipio vietos. Pelenuose retkarčiais randamos nesudarkytos, nesudegintos kaukolės ir sukrautos kauliukų krūvelės. Salip kaulų randami geležiniai peiliai, ietčių galūnės, žalvariniai rinkiū, šiek-tiek antrančių (branzolietų), fibulų, žiedų, sagčių.

Iš nepaprastos pelenų ir anglių daugybės matyti, kad kunai čia-pat iškarto buvo ir ugniai ir suaugusios mergaitės ir vaikai žemei atiduodami. Sis kaphy-

nas gali būti VIII—IX amžius.
Iškasenos iš Archaiologų Komisijos bus nugabentos į Liet. Mokslo Dr. muziejų. V. N.

Bausmė už hymno nepagerbimą. Kauno gub. gyvenanti P. Urbanavičiūtė prieš kiek laiko padavė Rusijos senatui skundą ant vidaus dalykų ministerio ir Kauno gubernatoriaus. Skundo turinys toksai. Nesenai P. Urbanavičiūtė, budama valdiškame teatre (ar ne miesto teatre? Red.) Kaune, laike atlikimo rusų tautiško hymno: „Božė, caria chrani“, neatstojė, kaip tai visuomet daroma. Tuom ji peržengė Rusijos įstatų, priimtų 15—XI—1910, punktą I, st. II ir liko nušauti užmokėti arba 100 rb. baudos, arba atsidėti vieną mėnesį kalėjime. Savo skunde p-lė Urbanavičiūtė nurodė, kad ji atsisotai negalėjo, kadangi ji serga galvos svaigimu ir nerviskumu. Tam pritrūvinti p-lė Urbanavičiūtė pristatė ir gydytojo palidijimą. Skundas tačiau tapo atmetas. Tokiu būdu p-lė Urb. reikės ar užmokėti bausmę, ar eiti vienam mėnesiui kalėjimui.
F. S.

Žemaičių vyskupija. Paskirti kamendoriais naujai pašvęsti kunigai: Tumeionis į Kauną kam. katedros bažnyčios, Sleinis į Vidių, Petravičius į Papilę, Žemaitaitis į Raudenus, Petronis į Naumiestį (Raseinių pav.), Gerulis į Vabalinką, Pūbys į Plungę, Butkevičius į Krupius, Andrukaitis į Andrievą, Amankavičius į Naująją Zagarę, Simas j Balninkus, Diehavičius į Pagramantį, Adamavičius į Gruzdžius, Bakšys į Liepoją.

Perkelti: Kauno katedros bažnyčios kam. kun. Francuzovičius į Užventį kamend., Kriauny kam. kun. Bondziulis į Girkalnį kam.
— Viltis —

SUVALKŲ GUBERNIJA.

KALVARIJA, Suv. gub. Kalvarijoj lenkams labai girdi sapa, kad lietuvių draugijoms gerai sekasi. Lenkai taipgi turi draugijų, bet nieko iš jų gero. Pav. „Lietuvės“ skyriaus veikimas apsiereikia tik tame, kad padaroma vienas susirinkimas, išrinkama valdyba, ir viskas.

Ziūrėte, kaip keisti tie vietiniai lenkai. Jie vietoj to, kad stengtis uoliau darbuotis savo draugijose, įnešti į jas gyvumo, produktivumo, nori kurti lietuvių draugijas. Pavyzdžiui gali būti kad ir šitos faktas.

Lenkai sumanė įsteigti savo draugiją, panašią „Zagrei“. Tuo būdu ji būtų konkuravusi su „Zagre“ ir būtų buvęs dar vienas lenkystės platinimo lizdas. Padavė gubern. meldimą ir pasiūlymą, kad visos knygos, pasikalbėjimai bus vedami lenkiškai. Leidimą gavo, bet visur, kame tik buvo parašyta „po polski“, perbriešta ir parašyta „po litovski“. Savo pasiūlymą gubernat. parėmė užmiršau koki ten cirkuliaru. Vadinasi, lenkams nenusisekė. Girdėtis, kad draugijos nebeatidengsiai žinoma, nėra prasmės, nes nepasieks tikslo.
J. Vanagas.

BALSUPIAI, Marijamp. pav. Pas Kaz. Baltrukonį buvo didelė krata. Kratoje dalyvavo patarišrininkas ir septyni žemargiai. Iškrėtė viską, patį K. Baltrukonį norėjo suminti, bet jo nebuvo namie. K. Baltrukonis buvo išvažiavęs į Vilnių, iš ten į užsienį. Dėl ko krata buvo, nieks nežino, bet grįžusio iš užsienio Baltrukonio nesuėmė.
A. L.

— Lietuvos žinios —

GIŽAI, Vilk. pav. Rugsėjo 1 dieną numirė Gižų klebonas a. a. Lukas Staigaitis. Nabašninkas gimė 7 vasario 1838 metais, Ramoniškio kaime, Nau-miesčio pav., Suv. gub. Pradinį mokslą jo Sintautuose, paskui Marijampolėje baigęs 4 klases, 1861 m. įstojo Seinuose Dvasiskojon Seminarion. Kuniguosna įjventė vyskupas Lubinskis 1865 metais ir tuoj buvo paskirtas Garlevo vikaru; paskui ilgas metas vikaravo įvairiose vyskupijos vietose. 22 Spalio 1901 metais tapo Bargalova klebonu. A. a. kun. Lukas Staigaitis buvo ramus darbininkas kaip Kristaus Bažnyčios, taip ir tauti-

nėje dirvoje, nes, kuo galėjo, dėjo si prie lietuvių tautinės gerovės pakėlimo; buvo dar „Laukaicio ir Bendrovės“ pajininku. Amžiną atilsį duok jam, Viešpatie!

SINTAUTAI, Naum. pav. Birželio 15 (2) dieną pašventinta Sintautuose naujai statomos bažnyčios kėtinis akmuo ir pamatai. Toje iškilmingoje dienoje suplaukė daugybė žmonių iš savosios ir aplinkinių parapijų — ir šventoriuje, lyg jūrų bangos, siubavo tikinčiųjų minios tai į vieną, tai į kitą pusę.

Prieš Mšparus, iš bažnyčios išėjo procesija su kryžium ir vėliavomis į pašventinimo vietą. Čia Pralotas Olekas atlaikė tam-tikras pamaldas su Visų Šventųjų litanią, paskui įdėjo į išduotą akmenį stiklinį indą su pergaminu, kuriame įrašyta lotiniškai šio laiko dvasioskio ir pasaulinė vyresnybė; galutinai akmuo užmūryta ceinžtu už busiančio altoriaus, amžinai atminčiai.

Pabaigoje visą kolekto pasakė pamokslą gerbiamasas Vilkaviškio klebonas ir kanauinikas Dabrila, gražiai ir iškalingai išaiškindamas, kuo yra bažnyčia parapijos gyvenime.
K. V. P.

VILKAVIŠKIO IR PILVIŠKIŲ tarpe liepos 25 d. 4 val. po pietų, su smarkiu lietuvių puolė ledai karvelio kiaušinio didumo. Daug išmūsta javų ir daržovių; kai-kuri net langai išmūsti.
Žaliasis Klevelis.
— Šaltinis —

LIEPOJUS. Liepojaus geležinkelio dirbtuvėje panaikinus garvežių skyrių, jau pradėjo mąžinti to skyriaus amatininkus-darbininkus. Kai kuriuos iš jų pūdu-tris pervadinę į kitas geležinkelio dirbtuves bei depus, o 5 katilinninkams, 2 liejikams (li-teiščiukams) ir vienam mokiniui apgarsino, kad nuo rugsėjo 1 dienos bus atleisti nuo darbo. Kiek iš viso bus atleisti, tuo tarpu dar negarsina, tik, kaip girdėti, baigianties tame skyriuje darbus, amatininkai bus atleidinėjami grupėmis.

Dirbtuvės lietuvis.

Bus pigiau važiuoti. Kelių ministerijos įsakymu Peterburgo-Varsuvos ir Varsuvos Vienos geležinkelių visuose greituosiuose ir kurjeriniuose traukiniuose nuo šių metų rugsėjo mėn. bus įdiegti 3-4 kl. vagonai, kuriais važiuojant už greitumą nereikėsį priimokėti.

Antras visuotinis žmonių surašymas. 1915 m. prasidėsįs visuotinis žmonių surašymas Rusijoje. Surasymas busįs ant atskirų kortelių, kurios busiančios duodamos kiekvienai šeimynai. Užmokėsnis rašytojams bus didesnis, negu anais metais surašįnjant.

1914 metų pradžioje iš Odesos pradės tiesti naują geležinkelį į Vilnių. Koncesiją tam geležinkeliiuštį gavo Valstybės Tarybos narys ir prekybos bei pramonijos atstovų suvažiavimų pirmsėdis N. S. Avdakovas.
— Lietuvos žinios —

— Spaudos komiteto įsakymu konfiskuota vienadienis lenkų kalba pašapos raštėlis, vardu „Eks-zubrawiec“, išleistas dailininko V. Leščinskio; leidėjas gį šaukiamas tieson 128-tuoju str. už caro garbės įžeidimą.

— Lietuvos žinios —

MAŽOJI LIETUVA.
TILŽE. Birželio pabaigoje buvo Tilžės mieste lenkystės arkliais. Pirmą dovaną laimėjo lietuvis E. Givolys, Vainočių jaunimo „Dobilo“ Draugijos sekretorius.
— Šaltinis —

Valdininkas-kontrabandininkas. Iš Eidkunų pranešama, kad už nešimą kontrabandos per rubežių Kybartuose tapo suareštuotas tulas rusų krasos valdininkas. Peržiūrint jį „ant ragatukos“, atrasta apie 130 sidabrinų ir auksinių kišenių laikrodėlių. Visa tai buvo sudėta į tam tikrą kišenių, kursai buvo padarytas taip, kad sunku jį grietomis ir ragti. Sugautasai valdi-

Photo by American Press Association.
ŠITIE VYRAI NEDUODA MEXIKOS KRASTUI NUSIRAMINTI.
Tris Meksikos revoliucijonierių vadovai, tankiai minimi žinios iš Meksiko (gradendant iš kairiosios): gener. Pablo Gonzales, gener. Jesus Carranza ir pulkininkas Antonio Villareal. Jėgu Suvienytos Valstijos iškliu į Meksikos reikalus su savo kariūnėmis, šitie revoliucijonierių vadai, sakoma, etotų išvyn su Meksikos valdžios kariūnėmis prieš Suv. Valstijas.

ninkas neteko visų neštų laikrodėlių ir priedan dar bus sunkiai nubaustas.

Mirė p. A. Bundals. Liepos 22 d. mirė žinomas gan plačiai Mažojoje Lietuvoje vietos lietuvis veikėjas p. A. Bundals, 42 metų sulaukęs. Mirė iš priežasties širdies ligos. Jisai buvo žinomas ypaciai politikos srityje, kurioje patsai visą laiką uoliai dirbo. Vėlonį palaidoti atvyko didelis būrys giminių, draugų bei taip pažįstamų.

Rasta žemėje žmonių kaulų. Netoli Bajorų rasta dviejų žmonių kaulai, kurie buvo visai negiliai pakasti. Kaip galima pagal rastų lavonų stovį spresti, lavonai yra bent kelių metų išgūlę žemėje. Iš aplinkinių nieks neatšaukė ir, rods, neatšauks. Manoma, kad tai yra kaulai žmonių, eįsijus iš Didžiojo Lietuvos Amerikon ir taip vadinamų „vadų“ užmūstų.

Didelis susirinkimas ant Rambyno. Rugsėjo 3 d. atsisbuvo skaitlingas susirinkimas ant Rambyno kalno, kame tarp kitų vietos veikėjų dalyvavo ir abu lietuvių atstovai Karalystės Seime, butent: Dr. Steputaitis ir Dr. Gaigalaitis. Svarbiausiu tikslu buvo politikos reikalų apsvastyms. Kalbos nurodėta būtinas reikalingumas susidėti su konservatyvais. Pastebėtina vienas dalykas: Dr. Steputaitis, lietuvių atstovas, pasakęs kelių žodžių lietuviškai, prisipažino negalįs lietuviškai gerai kalbėti ir toliaus tęsė savo prkalbą volkiškai. Viena viltis: prisizadėjo lyg sekantių metų susirinkimo geriau išmokti lietuviškai.

Tilžės krematorijus. Aname „Lietuvos“ numeryje buvo minėta apie Tilžėje įstatomą krematorijų, tai yra pečių lavonams deginti. Dabar, nuo „N. L. Ceitungos“ žodžių, paduodame smulkesnes žinias. Taisai pečius yra įtaisyta apačioje bažnyčios, pastatytos miesto nesenai pirktose kapinėse. Priešais altorių stovi katafalkas, ant kurio uždedamas, atlydėjus į bažnyčią, kiekvienas lavonas, ar jisai skiriamas sudeginimui ar ne. Lavonai, paskirti sudeginimui, tam tikros rankenos paspaudimu nuleidžiami į po-bažnytinį kambarį, kame stovi krematorijus. Nuleidžiamas su lavonais karstus (grabus) sulaukys pusiaukeleje iki apačios, idant vėlono palydovai galėtų mesti ant karsto gėles ir vainikus, kaip tai yra daroma, laidojant lavoną į žemę. Apačioje karstą išima ir padeda ant tam tikrų šlajų, idant galima būtų jįsi ištumti į pečių. Lavonas dažniausia ar tik neturės būti dedamas į du karstus. Taip, anot „N. L. Ceit.“, reikėsį daryti, nes sudegti-

namasai karstas turės būti iš ne-dažytų ir nelekieruotų lentų ir be jokių metalinių dalių arba pagražinimų. Kadangi leidžia save deginti dažniausiai iurtuoliai, o gimines nenorėsį laidoti juos prastame karste, tai paprastai karstą reikėsį įdėti į kitą, puikų medinį, cinkinį arba kitokį, karstą. Nuleidus lavoną, jisai su prastuoju mediniu karstu išimama iš grąžiojo ir įstumiama į pečių. Viršutinasai karstas galima bus ir atgal atšiumti. Prie krematori-jaus busįs taipogi tokių viršutinių karstų, kuriuos kiekvienas galėsįs tam kartui samdyti. Pečius bus kuriamas koks, kursai duoda tolygų su angliu karstumą, ir drauge su tuom nebusįs jokių dūmų. Lavonams deginti reika-linga 1200—1300 laipsnių karščio. Idant visai atausųs pečių iki tokio augšto laipsnio įkaitinti, reikalinga suvartoti 8 centneriai kokso (centneris=100 svarų). Toliau, kiekvienam lavonui sude-ginti kokso reikalinga tikiai jau po 2 centnerius. Įkaitinti at-vėsusį pečių iki augščiaus minėto laipsnio, užima 4 val. laiko. Ru-bai ir medinės karsto dalis iš-nyksta į kelias minutes. Mėsa de-ga pamažiau, bet i pusantos va-landos iš žmogaus kūno pasilie-ka tikiai kruvelė išdegusių kaulų. Augščiaus pasakyta, kad „mėsa dega“. Tai reikalinga suprasti netiesioginėje prasmėje. Prie la-vono deginimo nėra jokios liep-snos. Visakas atliekamas karst-o oro pagelba, taip kad „mėsa sutirpsta“—butų teisingesnis iš-sireikšimas. Tokiu būdu i miltus sutirpusis lavonas galima arba tuijti, arba atausųs pečių iš-imti.

Išbandant pečių, buvo suvar-tota 6 centneriai jautienos ir taip kauluotos mėšos. Iš jos liko tik-tai sudegusių kaulų kruvelė. Tie kaulai, kuriuos tuojaus išėmė, iš-rodė tamsiai-pilki. Tie gi kaulai, kuriuos išėmė, atausųs pečių, bu-vo visai balti ir, trinant juos tarp pirštų, bėrėjo į smulkias dulkes.

Sudeginimo procesas galima pa-stebėti per tam tikrą skyelę dū-ryse, pro kutias lavonas įstumi-a į pečių. Kaip minėta, kar-stai turi būti mediniai, nedaz-yti ir be metalinių dalių. Tas pat yra ir su lavono apredymu. Ji-sai turi būti apredytas nedaz-ytuose lininiuose arba kitokiuose visai sudegančiuose rubuose. Kar-sto prieagalvyje negalį butų nei plunksnų, nei vatos; vien tik skiedros arba panaši sudeganti medžiaga. Visai tai yra reika-laujama, nes dažnuota medžiaga palieka nesudegintas dalis, kitos medžiagos tikiai tirptų, ir tokiu būdu užsiteršytų pečius.

Karstas didžiausiai gali būti 2,20 metrų ilgio, 75 centimetrų pločio ir 72 centimetru augšči-policija nesikiša.

no; centimetras—vienai šimti-nei metro daliai).

Sudeginti ir susmulkinti kau-lai sudedami į tam tikrą urną (indas), kurių užpėčtija ir pas-kui, sulyg šoro, arba palaidoja, arba namuose pastato, arba į tam tikrą kapinę „ryką“, ant žemės paviršiaus, įdeda ir uždaro. Vieno lavono sudeginimas Tilžės gyventojams kainuos 50 markių (markė=be biskio 24c.), pašai-linčiams žmonėms 60 markių.

Pečius pastatymas apsiėjo Tilžės miestui apie 20,000 markių.

IS AMERIKOS.

PASKENDO GARLAVIS.

Keokuk, Ia. Laikė smarkios vėtros, ant vidurio Mississipi upės paskendo valdžios garlai-vis „Henry Bosse“. Prie to pri-gėrė septyni žmonės. Laivo ka-pitonas ir dar šeši žmonės iš-sigėlėjo. Prigėrę žmonės bu-vo kajutose ir iš jų negalėjo lau-kan išeiti.

AUDRA.

St. Louis, Mo. 19 rugsėjo siautė smarki audra rytiniuose ir viduriniuose Missouri valstijos kraštuose. Perkunas užmūšė ke-turis žmones. St. Louisie žaibas uždegė 13 namų.

NEGEROS TVARKOS AUKOS.

Pereituose metuose (nuo 1 liepos 1912 m. iki 1 liepos 1913 m.) Amerikoj ant geležinkelių už-mūsta 11,000 žmonių; automobi-lių aukų buvo dar daugiau. Ka-syklose užmūsta 2000 žmonių. Visokiose dirbtuvėse ir kitoki-se darbo vietose žuvo 40,000 žmonių. Sudėjus visas aukas, pasirodo, jog negeros tvarkos ir apsilėidimo aukų buvo 100,000. Ne kiekvienam kare tiek žmo-nių žūsta.

CHICAGOS BANKAI GAUS 4 MILIJONUS DOLIARIŲ.

Washington, D. C. Ildo mi-nisteris nusprendė duoti Chicago bankams 4 milijonus dol. izdo pinigų, kad tie pinigai ant ma-žų palukėnų būtų skolinami far-meriams vakarinų ir pietinių val-stijų. Daugiausiai izdo pinigų gaus St. Louisie ir Chicagos ban-kai. Spekuliuoti savo naudai tais pinigais bankai negalės.

AREŠTAVO MOTERIS.

Portland, Ore. Miesto majo-ras paliepė policijai areštuoti mo-teris, nešiojančias paskutines mados iš šonų praskėstus sijonus. Mat miesto majorui rodosi, kad toki drabužiai papiktina vyrus. Bet kasžin ar nėra daug labiau papiktinančių dalykų, i kuriuos policija nesikiša.

UŽMUŠEJAS MILIJONIE-RIUS SUIMTAS KANADOJ.
Coaticook, Kanada. Čia, pa-reikalavus Jungtinių Valsčių de-tektyvams, likosi suimtas užmu-šėjas milijonierius Harry Thaw, pabėgęs iš bepročių ligoninės. Bet išgauti jį nebus lengva. Ka-nados teismas gali jį paleisti vi-sai.

RADO SKARBĄ.

Pensacola, Fla. Kontraktorius Charles H. Villar, dumble upės Bayon Chico kranto rado ge-ležinę skrynute. Viduryj buvo 10,000 dol. vertės ispaniškų auksinių ir sidabrinų pinigų. Ma-noma, kad toj vietoj buvo paka-vonė ispaniškų jurių plėšikų. Pi-nigai tie senj, nedabartinų lai-ky.

17,000,000 NEVEDELŲ AME-RIKOJ.

New York. Redaktorius E. E. Rittenhouse apskaitė, jog Ame-rikoj yra 17 milijonų vyrų ne-vedusių. Jo nuomone, nenorą vesti gimdo dideli moterų reika-lavimai, jų doriskas neištikimu-mas, gyvenimo brangumas ir už-darbio nepastovumas. Amerikoj, ant 100 vyrų, 39 yra nevedę. Vargas ir merginoms, nes jos pastovaus vyro gauti negali, to-dėl turi pasiganėdinti laikinai.

DINAMITAS Miesto MAJORUI.

New York. Prie miesto majo-ro biuro rado padėta dinamito. Dinamito užteko išmetimui i pa-danges viso miesto rumo. Vien-as iš pračių patėmėjo dinamitą su pritaistytu knatu, pametę ant trepių ir apie tai pranešė mie-sto majorui, kuris tasyk buvo sa-vo biure.

BEPROČIO DARBAS.

Dubuque, Ia. Netoli nuo čia gyvenantis fermeris Henry Stern-weiss, matyt įgavęs proto sumai-šymą, užmūšė savo pačią ir tre-jatą vaikų, uždegė savo namus ir pats į ugnį šoko ir sudegė.

VAISINGA BUVO.

Green Bay, Wis. Pasimirė čia, sulaukus 75 metų holiandietė moteris, kuri turėjo 23 vaikus ir paliko 150 vaikų vaikų. Mi-nėta moteris 1842 m. Amerikon atkako iš Holiandijos. Jos vyras yra dar gyvas. Iš jos vaikų, 12 dar yra gyvi.

AMERIKOS IR EUROPOS MINISTERIŲ ALGOS.

Nors Amerika yra vienas iš turtingiausių kraštų, bet augš-čiausios jos valdininkai blogiau ap-mokami negu kur nors kitur. Anglijos ministerių pirmininkas Asquith gauna algos metams 100,000 markių ir turi puikų rūmą gyvenimui. Francuzijos mi-nisteriai gauna 40,000 mrk. ir pri-dėjimą iki 60,000 mrk. ir žinoma gyvenimą, kurį užlaiko ir tarnus apmoka izdas. Ministerių pirmi-ninkas algos gauna iki 120,000 mrk. ir turi puikų palocių gyve-nimui. Ministeriai Austrijos, Rusijos, taipgi Italioj gauna 40,000 mrk. ir priedą, kurio di-dumas pacina nuo ministerijos. Vokietijos ministerių pirminin-kas gauna 36,000 algos ir 64,000 reprezentacijai, turi taipgi puikų palocių gyvenimui. Amerikos gi svarbiausias ministeris, užsienų ministeris, gauna 12,000 dol. ir daugias nieko. Nedyvai, kad jis su paskaitomis važinėja.

MOTERIS MAŽIAU DIE-VOTOS.

Savo pratkoj susirinkime Šventraščio konferencijos Min-neapolise pastorius I. L. White iš Macon, Ga., apreiškė, jog da-bar ypač moteris šalinasi nuo bažnyčios ir tikėjimo; moteris esančios mažiau krikščionės ne-gu vyrai. Vietoj eiti bažnyčion, jos eina greičiau į teatrą, kurie daro bažnyčiai konkurenciją.

KITA PURVINA BYLA.

San Francisco, Cal. Viena by-la apskųstų už suvadžiojimą ne-mėčių mergaičių jau pasibaigė. Vieną kaltinamą, Driggsą, ge-ležinkelio traukinio pasikrovi grafinė Mari-ja Tarnowska. Gr. Tarnowska buvo įpainiota i užmūšimą grafo Komorowskio ir tapo teismo 8 metams kalėjimui pasista, bet caras jau bausmę sumažino ir iš kalėjimo paliosavo.

KALTINA MILICIJA.

Calumet, Mich. Laikraščiuose tapo pagarsintas laiškas nario organizacijos „Federation of La-bor“ Walkero, kuris nurodo pra-

sižengimus kareivių milicijos, at-siustos suvaldyti streikuojančius vario kasyklų darbininkus. Wal-ber sako, buk milicijos kareiviai sužaginėjo jaunas mergaites, dau-žė ir myniojo pračivius, mušė streikierius ir jų šeimynas. Mi-licijos vadovas generolas Abbey, prašė Walverą prirodyti tuos ap-kaltinimus ir suteikti bent mede-gos, bet nuo jo atsakymo negavo.

KONGRESAS MOKYKLŲ HYGIENOS.

Buffalo, N. Y. Prasidėjo čia tarptautiskas mokyklų higienos kongresas, kurin suvažiavo dak-tarai ir pedagogai iš viso civili-zuoto svieto. Kongresas trauk-sis visa savaitę. Svečius, vardu Amerikos valdžios ir tautos, pa-sveikino darbo ministeris Wil-lam B. Wilson.

GAISRAI.

Jersey, City, N. J. Sautė čia, Lafayette distrikte, didelis gais-ras, kuris išnaikino 40 namų ir kelias dirbtuves. Nuostolius, ug-nies padarytus, paduoda ant 800,000 dol.

Quincy, Ill. Sautė čia 22 rug-

pjučio dieną didelis gaisras, ku-ris pridirbo nuostolių ant 250,000 doliarų.

GIRIŲ GAISRAI.

Auburn, N. Y. Šitose aplink-nesė dega girios. Gyvenanti tose giriuose fermeriai apleido savo namus. Iki šiol išdegė jau 15 ketv. mylių girios.

NELAIMĖS ANT GELEŽIN-KELIŲ.

St. Paul, Minn. Netoli Cray, N. D. susidaužė Great Northern geležinkelio traukinys. Prie to užmūsta 2 žmonės, o apie 30 sun-kiai sužeista.

IS DARBO LAUKO.

|| Vancouver, B. C. Čia polici-ja suėmė apie šimtą streikuojan-čių angliakasių ir juos pasodino kalėjimui.

|| Calumet, Mich. Buvęs kal-nakasių organizacijos pirminin-kas, o dabartinis vice-pirminin-kas American Federation of La-bors, Mitchell, rengiasi atkakti i streikų apimtą vario kasyklų distrikto Calumet.

|| Erie, Pa. Čionykščios Cen-tralishkos Labor unijos nepapra-stame susirinkime nutarta ne-kelti visuotino streiko, nors tokį streiką buvo manyta sukelti.

IS VISUR.

|| Činai gavo paskolą 50 mi-lijonų doliarų pas Belgijos ban-kierių sindikatą. Paskola ta turi but apversta dirbimui geležinke-lių provincijose Sausi ir Seluan. Palukėnų už tai reikia mokėtis 5%.

|| Kantone Činų sukiličiai vėl paėmė viršų ant šiaurių kariū-menės. Po mūšiu prie miesto šiaurių generolas Lung Chi Kuang, nužudęs 1200 kareivių, turėjo pasitraukti i miestą Kan-ton sukiličiams atidavė.

|| Sukilė morokonai, šiaurinėj Afrikoj, užpuolė miestą Tetnan, kur yra mažas ispaniškos kariū-menės garnizonas. Miesto ko-mendantas atsiliepė bevieliniu te-legrafu, reikalaudamas pastipri-nimo.

|| Nors Austrija gana sangojo-si, bet cholera iš Turkijos priš-grieibė i Austrijai prigulinčią pro-vinciją Bosniją. Cholera ten ap-sireiskė jau trijose vietose.

|| Azijatiškoj Turkijoj, kaime Susif likosi nušautas ameriko-nas misijonierius Karolius Hol-brook. Užmūstas misijonierius gimė Massachusetts valstijoj.

|| Pirmoje klasioje Kijevo-Pe-terburgo greitioj geležinkelio traukinio pasikrovi grafinė Mari-ja Tarnowska. Gr. Tarnowska buvo įpainiota i užmūšimą grafo Komorowskio ir tapo teismo 8 metams kalėjimui pasista, bet caras jau bausmę sumažino ir iš kalėjimo paliosavo.

|| Peterburge, vienoj dešrų

pardavinėj užtiko daug origina-

jų laisvų cėsorius Petro didžiojo rašytų grafiu Tatisevui. Minėti laisvai buvo Ekaterinburgo archive, bet archivo užveždami juos pardavė drauge su kitais senais dokumentais, o dešrų pardavinėtojas juos vartojo apvyniojimui dešrų.

|| Konstantinopolio atkako specialis Bulgarijos pasiuntinys Nočevič tartiesi su Turkija apie karo užbaigimą. Turkija kituose dalykuose žada nusilenkti, bet nesutinka sugrąžinti Bulgarijai Adrianopolį ir Kirk-Kilisheh. Garsus francūziškas faštininkas ir kariškos Francūzijos laivo kapitonas Pierre Lati karstai uztaria už Turkiją ir prieš atidavimą bulgarams Adrianopolio protestuoja. Londono laikraštį "Daily Telegraph" Loti patalpino laisvą, kuriame priminta bulgarų nezononiškai bjaurūs žiaurumai. Ant vienos salos bulgarai suvarė kelis tukstancius turkų nelaisvių ir leido jiems ten badu išmirti, kitus išskėdė. Toliau sako Loti, jog Trakiją bulgarai į tyrus pavertė.

Laikraštis "Daily Mail" praneša, jog didesės Europos tautos negali susitaikyti, ką daryti su Turkija, jeigu ji geruoju nesugrąžis savo kariūnėms už Enoselidija linijos. Vokietija ir Austrija priešinas prievartai; net Rusija nenori remti Bulgarijos. Todėl gal Adrianopolis ir teks turkams.

|| Lenktynėse orlaivų hydroplanų iš Le Peque ir Deanyville, Francūzijoje, į upę Seną nuo 1000 pėdų nuopelė du francūzai orlaivininkai — Metivier ir Mortalent ir ant vietos užsimušė. Lenktynės laimėjo francūzas Chemet. Dalyvavęs lenktynėse amerikonas Wegmann turėjo Ronene nusileisti.

|| Pradžioj rugpjūčio pramoningiausiame Lenkijos mieste, Lodz streikavo darbininkai 24 dienas, kur dirbo 66,546 darbininkai. Iki šiol sugrįžo darban 24,795 darbininkai, streikuoja dar 34,948.

|| Nuo smarkių lytų rytiniuose Prūsijoje užgimė tvaniai; ypač daug nuostolių tvaniai pridribo Slezijoje, Poznaniaus, Vakarinių Prūsų ir Prūsų Lietuvos provincijose. Upė Visla ir jos įtakos išsiliejo per krantus, ir vandenis išnaikino labai didelius laukų plotus. Nuostolius, tvanų padarytus, skaito dešimtimis milijonų doliarų.

|| Turkijos kariūnė vėl traukti pradėjo nuo Adrianopolio į šiaurius, užėmė jau kelis miestus, iš kurių bulgarus išvijo. Manoma, kad tuom Turkija nori priversti Bulgariją pradėti tarybas be įsikišimo didžiųjų Europos viešpatysčių, nes žino, kad jos Turkijai neprielankios.

|| Meksiko prezidento Huertos pasiūstas Japonijon specialiską pasiuntinys Feliks Diaz, kadangi Japonija atsiskė oficialiskai į priimti, atkako į Montreal, Kanadą. Jis tiki, kad Jungtiniai Valsčiai pripažis Huertą ir didesnių nesuspatingumų nebus. Diaz mano ateinančiuose rinkimuose statyti savo kandidatūrą prezidento vietai.

|| Dėl kilusių su Meksiku Jungtinių Valsčių nesuspatingumų, visos amerikoniškos akcijos Europos biržose nupulė savo vertę. Matyt, laukia Jungtinių Valsčių su Meksiku karo.

|| Meksiko mieste explodavo dinamito prikrauta valtis. Exploracija buvo taip smarki, kad išgriovė visas triobas aplinkui. Iš po triobų griuvėsių ištraukė šimtą užmuštų žmonių, bet mano, kad užmuštų yra daugiau.

|| Bremos inžinierius Alfred Rappenecker išrado prietaisą, su kurios pagalba galima siuntinėti toli telegrafų ir telefonų vienioms lygiui originaliską laisvą, kaip ir piešinius. Atlikti mėginimai su visų pasisekė. Prietaisą tokių galima nusipirkti.

|| Italijonai užėmė Afriką Tripolį, rado ten žolę, iš kurios galiama dirbti gražiai ir drutą popierą. Kadangi dėl stokos vandens Tripolyje ten popieros dirbtuvę rengti neaprankų, gabenti nupjautą žolę Italijonai taipgi gabenti, tai manoma tą žolę sėti pietinėj

Italijoje. Ir Anglijoj dabar mėgėna dirbti popierą iš taip vadinamos "sloniaus žolės", augančios kolonijoj Uganda, Afrikoj. Popiera ta yra graži ir labai druta.

|| Kaip pasirodo, Meksiko prezidentas Huerta nepastatė Jungtiniams Valsčiams ultimatumo į 24 val. pripažinti jo valdžią, apie tokį ultimatumą Washingtonan pranešė Meksiko vidaus reikalų ministeris. Bet ir Huerta atnėdė visus svarbiuosius Jungtinių Valsčių reikalavimus. Reikalavimai tie pasiuntinio Lindo parstatyti yra: kad naminis karas Meksike pasilauktų; kad Huerta pasitrauktų nuo vietos ir daugiau savo kandidatūros nestatytų; ir kad kuogreiciusia būtų paskirti nauji rinkimai. Iš tų reikalavimų Huerta priėmė tik vieną: rinkimus paskyrė 26 spalio dieną.

|| Jungtinių Valsčių užsienų ministeris Bryan iš mažų vidurinės Amerikos republikų stengiasi sustverti vieną didelę. Sumanymui tokiame pritaria prezidentas Guatemalos, Cabvera, nes tikisi tapti to didesės republikos prezidentu. Bet jeigu neišrinktų, tai, be abejonės, jis revoliuciją sukeltų. Neperseniai tos vidurinės Amerikos republikos buvo jau vieną ryšį sutvėrusios, bet jis neužsilaikė.

|| Prezidentas Wilson Filipinų salų general-gubernatorių paskyrė kongresmaną F. Burton Harrisoną iš New Yorko.

|| Į važiuojantį su pacia Rumunijos karalių Karolių netoli jo vasarinio rumo Sinaia, Korpauly kalnuose, nesugautas užpuolikas paleido du revolverio šūvių, bet šūviai tie prašvilpė pro karaliaus ausis, nieko neužgavė.

|| 21 rugpjūčio ant salos Sverlijos, aplinkinėse Mussinos, buvo žemės drebėjimai, kurie nors ne daug nuostolių pridribo, bet labai išgąsdino gyventojus. Žmonės, persigandę, apledo savo namus ir, nustojus drebėjimams, nedrįso namon grįžti.

|| Iš Konstantinopolio Londono gauta žinia, kad didesės Europos tautos, sutiko leisti Turkijai pasilaikyti Adrianopolį ir pavedė Turkijai susitarti su Bulgarija apie naujus rubežius. Bet patvirtinimo žinios apie sutarimą atiduoti Turkijai Adrianopolį dar nėra.

|| Mėginant šaudyti porte Polą, Austrijoj, truko viena 8 colių kanuolė ir užmušė tris oficerius, o šešis sunkiai sužeidė.

|| Dėl Jungtinių Valsčių nesisekimo suvaldyti namų karą Meksike, Paryžiaus laikraštis "L'Information" už visą nepasisekimą mexikoniskos politikos apkaltina ypač prezidentą Wilsoną ir užsienų ministerį Bryaną. Laikraštis sako, jog Wilsono išrinkimas padėjo visai elgtiesi nemokantiems įgauti valdžią ir paimiti į savo rankas užsienų reikalus. Ypač netikusiai esą vedąs užsienų reikalus ministeris Bryan.

|| Pereitą sanvatę vatikane tytiniai, be iškilmių apvaikščiojo savo 10 metų sukaktuves popiežiaus Pius X buvo 9 metus Vencijos patriarchu, 9 metus vyskupu Mantuos, 9 metus kanauniku, 9 metus išbuvo kaimo klebonu. Į kunigus įšventintas, jis turėjo 23 metus.

|| Seniausias raštas, aprašantis svieto sutvėrimą, kurį dabar perskaitė ir išvertė vokiečias mokslininkas Dras Arno Poebel yra knygyne Pennsylvania universiteto. Yra tai tolyčiai iškasta Nippure, Indijose. Raštas tas užrašytas 7000 metų prieš Christaus gimimą. Aprašytas svieto sutvėrimas kaip ir Sventrašty, tik tame yra skirtumas, kad stuvortoja Indijų rašte paduota dievė, taigi moteris, ir Dievas ten nesvarbią rolę lošia.

|| Ne tik Francūzija ir Anglija, bet taipgi Japonija ir lotyniškosios Amerikos republikos pritaria prezidento Wilsono politikai Meksikoj. Japonija oficialiskai atsiskė priimti Huertos

specialį pasiuntinį Feliksą Diazą, o Francūzija atsiskė oficialiskai priimti tokį jau Huertos pasiuntinį, buvusį Meksiko užsienų ministerį De la Barra. Jungtinių Valsčių valdžia praneša Francūzijai apie tai, ką mano daryti, jeigu Huerta nepasiduos; pranešė ir įdavė prezidento Wilsono atsiliepimą kongresan, kokį jis rengia pasiūsti, jeigu Huerta reikalavimui nenorės pasiduoti.

|| Galicijos cėsorius vietininkas uždraudė suaugusiems vyrams keliauti Amerikon. Policijai prisakyta besirengiančius iškeliauti vyrus nuo 18 iki 36 metų suimti ir gabenti atgal į jų gimtinius valsčius.

|| Šveicarijoj, mieste Berne 24 rugpjūčio prasidėjo esperantistų kongresas. Iš visų svieto kraštų suvažiavo 1100 delegatų; iš Amerikos yra 12 delegatų. Atkako kongresan ir išradėjas Esperanto kalbos Dr. Ludvig Zamenhof iš Varšavos.

|| Sulyg naujausių žinių, pagarsintų Francūzijos karo ministerijos, iš 249,163 pašaulykų tarnauti Francūziškoj kariūnėnėj 1911 metuose buvo 12,118 nemokančių rašyti. Bet 1876 m. nemokančių rašyti buvo dar 46092. Taigi skaitliūs tokių, nors palengva, bet visgi mažinasi. Daugiausiai rašyti nemokančių buvo iš šiaurinių departamentų: iš pašaulykų iš departamento Du Nord nemokančių rašyti buvo 895, iš Pas de Calais 438; už tai tarp tarnyston pašaulykų iš Jura departamentu rašyti nemokėjo tik 9, o iš Savoyos tik 7.

|| Indijose, aukso kasyklose Mysore, besileidžiant darbininkams į ola, nutruko besileidimo prietaisai ir su darbininkais nupulė olon nuo kelių šimtų pėdų. Iš besileidžiančių 50 darbininkų nei vieno neišliko, visi užsimušė.

|| Norvegijoj, mieste Hammerfite tapo teisųjų paskirta moteris Ruth Sorensen. Tasai nepaprastas teisėjas-moteris yra nevedęs, turi 36 metus. Toki jau pergyvenę jaunystės amžį moteris teisėjai vyrams nebūna prieštinkūs; gal ir šitoji nevedė vyrų, ypač nevedusių, nesigailės.

|| Londono laikraštis "Standard" praneša, kad Amerikos laivyno ministerija Anglijoj dirbdina sau daug naujų pagerintų torpedų, tokių jau, kokių viena tapo pavogta nuo japonisko kariškos laivo. Mano, kad ta pavogtoji torpeda teko amerikoniškas.

|| Meksike nužudyta 50 pleskių pasivadinsiu revoliucionieriais, nužudytų buk užmušime vieno vokiečio.

|| Laikraščiai praneša, kad Vokietijos cėsorius išsivadėjo degtinės ir vyno, turbūt iš pavydumo, kad nereikėtų gėrimų duoti pasikvietus svetimų kraštų atstovus. Bet alaus, turbūt, neišsivadėjo, nes be alaus vokiečias vokiečių buti negalėtų.

|| Serbijos karo ministerija Varšavoj davė padirbti 50,000 kareivių uniformų. Bet santalkos laike Serbija tarnystoj tiek kareivių nelaiko.

|| Policija Kijeve užtiklo rusų revoliucionierių biurą. Rado ten daug uždraustų raštų, pečių ir pašportams blankietų.

|| Santaikos kongreso susirinkime Haagoj, Holandijoj, amerikone moteris, M. W. Sewal iš Indianopolės, pakėlė vardu 2 milijonų Amerikos moterų, smarkų protestą prieš Amerikos užsienų galmų rengti tvirtoves abiejose galuose Panamos kanalo. Jos nuomone, Panamos kanalas turi būti visos žmonijos nuosavybė, o ne vienos tautos, norinčios vien sau jį išnaudoti.

SIRDĮ DRASKO.

Biednas, atėjęs pas turtuolį — Meldžiui pono pagalbeti! Aš sergu, pati serga, septyni vaikai, visi alkani... Turtuolis — Jonai, išmėšk tą žmogų, nes pasigailėjimas man sirdį drasko.

LIETUVIAI AMERKJOJ.

IS BUTTE, MONT.

Rugpjūčio 16 dieną 1913 m., 81 kuopa (bet kokios organizacijos, ar S. L. A. F. Red.) susirinkime Lietuvių Tautiskam Namui Vilniuje paaukavo 5 dol. Atskiri kuopos nariai: A. Adomaitis, Wm. Capas, R. Eljosiū, V. Eljosiū, J. Januška paaukavo po 1 dol., Marė Linčienė 50c. Tai iš viso pasidaro \$10.50. Pinigai pasiūta "Tėvynės" redakcijon. Sumanymu aukant nutruko prieši, kurie ne tik kad pats nieko nedavė, bet dar kitus atkalbinėjo, (Gėda tokiems lietuviams. Red.).

Dabar čia atvažiuoja daugiau lietuvių ir pasilieka, nes kalnakasams dabar darbas nesunku gauti. Tikimasi, kad mūsų kuopa įstengs dar daugiau aukų parinkti, nes tikimasi, kad jona daugiau prisirašys lietuvių. Iki šiol kuopon prigulėjo tik 10 narių. Kuopos susirinkimai laikomi pas Eljosių, 145 E. Cherry st. Norinti prisirašyti, ten gali ateiti ir prisirašyti.

IS MANCHESTER, N. H.

Apie Manchesterį, broliai, gir-dėjote; apie tai, kad ten lietuvių yra, abejoju, kad žinote; o jeigu jūs paklaustų, kokie ten lietuviai, tai aš persitiktinčiau, kad jūs prašytute duoti jums laiško... pamiegoti ir apie Manchesterio lietuvių pasapnuoti. Iš tų sapnų, jau paskui rėžtute istoriją apie manchesteriečius. Bet ir tai abejotina, kad pataikytute, kaip sako, teisybei į nosį. Jūs sakytute, kad pas mus labai mazytė kolonija, vos tikaiti pustrėčio žmogaus. Tai būtų neatleistina klaida, nes pas mus yra net apie 400 lietuvių. Žinoma, jūs labai nusistebėtute ir jau pradėtute kalbėti apie tai, kad Manchesterio tautiečiai puikūs vyrai ir išsijusę dirba savo tėvynės labui. Čia akmuo prašvilpų pro pacį teisybės nosį, mažai truputį net ir dasytėtų. Musų vienuoliai čia labai uoliai darbuojasi. Tas darbas pirmiausiai išsireiskia tame, kad mūsų dauguma stengiasi kalbėti "polskai". Norėdami lenkus atvesti į lietuvių stovą, veda lenkas arba išteka už lenko ir su vaikais kalbėdami vartoja anų nepagonišką šneką. Manchesteriečiai yra dideli blaiviečiai; butiniai nori... išgerti visą rojus skystimėlių ir tokiu būdu subankrutinti vietos bizniečius. Musų gspadinės atsizymi dideliu švarumu... iš ano krašto. Vyrų užlaiko po 12—18. Kadangi tai dar nedidelis skaitliūs, tai namuose yra dar daug kitokių Dievo sutvėrimų, bet ne tuzinas, tik tai jau kapomis skaitomų. Skaitytojas, remdamasis visa kuom augščiau patirtu, griežtai tvirtins, kad mės nenorime šviestis, nenorime skaityti laikraščių, ir... suklys. Mės laikraščius mėgstame skaityti, ir jų pas mus šoks-toks glėbelsi pareina, bet mės dažniausiai... užmirštame laikraščius atsimti iš salinų ir krautuvų (mat, tenai musų P. O. Box'ai). Užmirštame ne tikaiti laikraščius. Besilgėdami savo apleistos tėvynės, mės iš didelio nuiludimo užmirštame ne tikaiti rašyti Lietuvoje likusiems, bet ir atsimti atėjusius iš ten laiškus. Taip šie ir valkiojasi kur nors po "barū". Turime ir parapiją iš... 100 narių. Apie bažnyčią ir kunigą dar tikaiti, niegant, sapnuojame. Žodžių tariant, tyku ir ramu pas mus. Tą ramumą žadanti sugriauti vietos pašalpinė draugystė, kuri neužilgo rengianti vakarą. Meldžiamieji, pasistengkite saviškias pažadinti iš miego! A. Zubkus.

IS DES MOINES, IOWA.

Lietuvių čia yra nemažas būrelis. Visi užsilaiko gražiai. Draugijų yra šios: 2 pašalpinės, Švento Jurgio Kareivio ir Lietuvos Ukėsų, 227 kuopa S. L. A. F. ir kuopa L.S.S.A., bet šioji gyvuoja gan silpnai. Yra pas mus ir lindynų naujiečių. Stai rugpjūčio 6 d. atsisakė iš šiuom pasauliu J. Ališaučkas, 31 m. amžiaus. Velionis buvo vedęs ir paliko moterį, čia Amerikoj gyvenančią. Paėjo iš Apydemio kaimo, Liubavo valsčiaus, Kalvarijos apskr., Suvalkų gub. Šioje šalyje pragyveno 7 metus, iš kurių 6 gyveno Des Moines, Ia. Prigulėjo prie abiejų vietinių pašalpių draugijų, kurios jį ir palaidojo. Taipogi mi-

rė Katarina Stankevičienė, 32 metų amžiaus. Pajiko vyrą, ir vietą priauktų. Josios mirimas yra pažymėtinas tuom, kad ji yra pirmutinė moteris-lietuvių, kuri Des Moines mirė. Nors čia priskaitoma apie 100 šeimynų, bet ligšiol visos moterėles laikėsi tvirtai.

Lietuvių biznių yra: vienas salinų, 4 tūris valgomų daiktų krautuvės, siuvėjų dirbtuvės ir kurpius. Jeigu atsirastų lietuviškas barzdaskutis, tai galėtų padaryti sau gerą gyvenimą, nes ligšiolieji neturime.

Darbai anglų kasyklose pradėjo eiti geriau; tat ir darbas yra lengviau gauti.

Des Moinesis.

IS JOHNSTON, ILL.

Nors čia lietuviai užlaiko parapiją ir kunigą savo pingais, bet mūsų kunigas nesupranta lietuviškai nei žodžio. Per tai lietuvių turi didelę skurdą; bet tą skurdą ir daro vien lietuvių apsiliekinai ir nesupratimas savo tiesių. Juk lietuviai turi reikalaui kunigo ne nebylio, su kuriuo susikalbėti negali, bet tokio, kuris jų kalbą ne tik suprastų, bet ją gerai mokėtų. Juk lietuviai privalo turėti pamokslus savo prigimto kalboj, o ne nesuprantamoj jiems. Žinodamas lietuvių skaitlių ir pažindamas jų duosnumą, mūsų nebylis lietuviams klebonas, kad juos savo pusę turėti, stengiasi su jais lipšniai apsieiti, visiems stengiasi pataikauti.

Keli metai atgal čia buvo apsi-gyvenęs lietuvis kunigas. Augliai; tasyk čia tarp lietuvių viskas pradėjo judėti, bet klebonas vokiečias, pamatęs, kad tas jam gali užtenkti, nuvažiuojo pas vyskupą prašyti, kad iš čia pašalintų kunigą lietuvių ir tas klebonas prašymą išpildė. Besididindant čia lietuvių skaitliui ir esant geriems uždabrams šioj apielinkėj, bus čia butinai reikalingas lietuvis kunigas, o kol tą turėsime, turime vokiečiams mokėti didelius pinigus, o visgi turėsime sau bažnyčią statyti. Nesenai tapo mūsų diecezijoj įšventintas kunigas Kolesinkas, o rodos, jis bus visai kitur paskirtas. Vertėtų mums nuo vyskupo reikalauti lietuvių kunigo. Jeigu mės savo tiesių neįteiksimė, jeigu nereikalavsimė, tai nieko ir negausimė. Pradėsime todėl reikalauti. Dilginė.

IS KENSINGTON, ILL.

Ir norėdamas, žmogus negali daug ką gero papasakoti apie Kensingtono lietuvių. Bet už tai blogo, kiek tikaiti nori. Daugelis kensingtoniečių atsizymi dideliais gabumais lošti kortomis ir... pralošti daug pinigų. Stai neseniai vienas vietinis lietuvis iš kelias valandas prašvilpė \$60 doliarų, vis užmokesti, kurį gavė iš Pullmano už savo darbą. O tokių "susipratėlių" rasi pas mus ne vieną. Negana to, kad pralošia: gauta dar ir kailį išsiaminti išdaugyti dantis, kuriuos gydytojas gė uždyką irgi netaiso. Turime mės čia vakarinį mokyklų, kurias galėtume lankyti, išmokyti anglų kalbos, lengvesnį darbą gauti ir lengviau gyventi. Bet kur tau! Mės vakarinis kursas esame įsitaisę salinuosė. Kai-kad mokindamiesi muzikos kur salinuosė arba šale ju, taip baubiamė, kad langai dreba, ir praeivis jau išlolo pasuka į kitą gatvę. Svetimataučiai, žinoma, mus už tai labai pagiria ir turi labai gražią nuomonę apie musų gerkles ir apie musų pačius. Ne visi tokie. Yra ir gerų bei padorių žmonių, kurie, kaippo lietuviai, turi kentėti už musų "sportus". Labai gaila! F. Mačiūskis.

IS DETROIT, MICH.

Jau nesykj buvo minėta, jog šitame mieste lietuvių yra nemažas skaitliūs, ir kaip jie pasi-laiko. Norėčiau aš dar šį-tą prie to visko pridurti.

Yra pas mus darbsčių vaikinių, taip-pat keletas ir merginų; šieji drauge ir atlieka geresnius darbus. Tačiau randasi ir tokių vyrų, kurių darbai net gėda aprašyti. Paduosiu keletą atsitikimų, aiškiai piešiančių tų dvasios nuskurelių gyvenimą.

Stai rugpjūčio 16 d. vakare, praeinant gatve, išnetyčių pasi-taikė užėiti pas tulą viejos lietuvi. Inėjus į vidų, pasirodė, jog tenai susirinkę keletas ru-

gučio garbintojų, betraukiančių rudį su baltake.

Nielgai trukus, susirinko gan didis lietuvių būris, parinėdė ruzdžio ir šnapso ir tiek gėrė, jog prinešė pilną stubą butelių, ir kaip tik prisitraukė musų narsesnieji vyručiai, tuojaus pradėjo mėginti, kurio pakaušis drutesnis. Vienas tų narsuolių, išsitraukęs britvą, žvėriškai puolė prie savo bendrabutelninko. Laimė, kitas vaikinas jį sulaukė. Kiti vėl griebėsi už butelių ir kitokių ginklų. Ir vienam vaikiniui sužeidė galvą, kitą taip pat smagiai apdaužė; žodžių tariant, visi vienas kitą dikčiai apkulė.

Labiausiai čia atsizymi savo "narsumu" ir tamsiais darbais pora tikrų "jonavaikių".

Tokios tai pas mus naujienos. Detr.... Lietuvis.

IS CHELSEA, MASS.

17 rugpjūčio L. S. (ką tas turi reikšti? Red.) Draugystės buvo mėsėsinis mišingas. Buvo ir prakalbos. Nors diena buvo šilta, bet žmonių prisirinko nemažai. Kalbėti atvyko ponas L. Pruseika. L. Pruseika pirmiausia kalbėjo apie kapitalistus ir darbininkų gyvenimą ir reikalus Amerikoj ir apie Brocktono kurpių streiką. Aiškino, kaip kapitalistai elgiasi su darbininkais ir mokino, kaip darbininkai privalo su jais kovot. Pertraukioj mergaitė Sidiekutė dūkliauvo eiles.

Antrą kartą Pruseika kalbėjo apie revoliuciją Rusijoj ir kankintinius Sibyre. Kalbino darbininkus organizuotis ir šviestiesi. Aiškino naudą šviesos ir ne-naudą tarsumo.

Prie draugystės prisirašė 14 naujų narių. Aukų Brocktono streikieriams sudėta \$50.28. Cherscasietis.

IS DORRISVILLE, ILL.

Mūsų apielinkėj dideli karščiai, buvo suvirė 100°. Laukai sausi, pliki; žolė išdegė nuo saulės spindulių; visas gamtos gražumas rausta ir džiusta. Gyventojai, nepaprastų karščių labai nuvarginti, naktimis, parėję nuo sunkių darbų, neturi atilsio. Daug šulinių išdžiūvo, vandens visur pritruko, daugelis šeimynų turi pirkt vandenį. Dideli karščiai ir stoka gero vandens gimdo daugybę visokių ligų, labiausiai serga maži vaikai; jie miršta po kelis kasdien.

Darbai angliakasyklose pradėjo gerai eiti. Tulos kasyklos, kurios stovėjo, dabar pradėjo dirbti. Ir žmoneliai, kurie buvo išvažinėję į kitur, sugrįžta atgal į senas vieteles.

J. B. Jusevičius.

IS MOREA, PA.

Rugpjūčio 15 d., š. m., suvažiuvo čion apie 70 suviršum Penn-jos valstijos visokių tautų būgūnų. Tarpe jų, buvo ir mūsų tautietis p. Juozas Laukaitis iš New Philadelphia, Pa. Juos sušaukė p. Thomas Horan iš Mahanoy City, Pa. P-as Toran mat norėjo išbandyt būgūnų greitumą. Greičiausias buvo skirta dovana — \$15.00. Kitos dvi buvo po \$5.00.

Bėgūnai buvo sustatyti į eilę, ir reikėjo bėgti 200 mastų. Kuomet šuvis paleista, visi bėgūnai spruko, kiek kuris galėjo, bet p. J. Laukaitis taip lengvai iš pulko išsiskyrė, kaip žirnis iš avių, paleistų iš "vėgtyklės", ir paėmė pirmą dovana — \$15.00. Plaušinis.

IS WATERBURY, CONN.

Zadama duoti nemažias kaip \$500 doliarų atlyginimo tam kuris išduos tą asmenį, kuris užmušė Adoma Mužikevičių ir įmetė į Naugatauk upę. Tas atsitiko 25 liepos, 1913, Waterbury, Conn. Lietuvos Sunų Draugija duoda \$250.00, jog giminės ir draugai sudėjo antra 250 doliarų, iš viso 500 doliarų. Pinigai tie bus išmokėti tam, kas išduos Adomo Mužikevičiaus užmušėją. Išduodantis neturės jokios atsakomybės. Reikalaudamas informacijų, bežinantis asmuo teiksis kreiptis šiuo antrašu: Lietuvos Sunų Dr-jos Pirm.: A. Povilaika, Waterbury, Conn., 804 Bank st.

Kiti lietuviški laikraščiai teiksis tai perspausdinti.

Kalvietis.

IS INDIANA HARBOR, IND.

Darbai čia eina gerai; dirba pilną laiką, bet uždarbis menkas.

Lietuvių čia yra diktas būrelis, bet tarp jų nieko gero nematyt. Čia tarp lietuvių labai išsiplatinusi tamsa ir girtuokliavimai. Laikraščių nemėgsta skaityti, o jų vietoj prie baro mėgsta kaukiukus, arba kazarys mėtyti.

Neseniai vienas lietuvis, bekažnyrodamas, susipešė, bet taip tapo sumuštas, kad po kelių dienų mirė. Ir moterėles elgiai ne-pergraužiausi.

Lietuvo's Skaitytojas.

IS MONTREAL, CANADA.

L.S.S. 84 kp. surengė pikniką. (Kada? Red.). Išpradžių viskas gerai: oras buvo gražus, vieta piknikui taigpi graži. Nutruko gardžių gėrimų ir užkandžių, ir muzikantai putė savo dadas iš viso vėjo. Lietuvių susirinko diktas būrelis, veik vis čia gyvenanti lietuviai. Tik kaip paprasta, kur yra gardūs gėrimai, ten tankiai kyla audra, pradėjo plyti apikaklės siutų, medžiuose sukabintų. (?) A. Staigailas.

BLAIVININKŲ SEIMAS NEW YORKE.

Liepos 19 d. Aušros Vartų bažnytinėj salėj atsibuvo Lietuvių R. K. Pilm. Blaiv. S. A. Seimas, Pasibaigus pamaldoms vietinėj bažnyčioj, kun. Saurasaitis iš Waterbury, Conn., atidarė III iš cilės metinį seimą. Seimo vedėju buvo išrinktas kun. V. Karnauskas iš Waterbury, Conn., sekr. — Lapelis iš Orchard Lake, Mich. Delegatų buvo suvažiavę iš Chicago, Ill., Baltimore, Md., Minersville, Pa., Worcester, Mass., Orchard Lake, Mich., Waterbury, Conn. ir New Yorko apielinkų; iš viso 24 delegatai.

Raportai parodė, kad L.R.K. P.B.S.A. turi 25 kuopas įvairiuose miestuose su 1216 narių, ir kasoje pinigų \$100.07. Iš svarbesniųjų darbų bei nutarimų buvo: 1) išrinkti į visas valstijas agitatorius, kurie stengsis, kiek išgalėdami, platinti blaivybę, dirinti jau esančias kuopas ir, kur jų nėra, tvirti naujas; 2) kreiptis prie visų kunigų, kad jie padėtų agitatoriams blaivininkų organizavime ir kad per bažnyčias aiškintų alkoholio kenksmingumą žmogaus sveikatai, joje šeiminiškam padėjimui ir blėdį visai lietuvių tautai.

Valdybon šioms metams išrinkta prez. kun. A. Briška iš Chicago, Ill., sekr. J. Kovas iš Waterbury, Conn., ir išdininku kun. V. Karnauskas iš Waterbury, Conn.

Ateinantis seimas nutarta laikyti Worcester, Mass. Pasibaigus seimui, 8 val. vak., toj pačioj salėj, buvo suruoštas vakaras delegatams palinksminimui. Buvo atvaizdinta "Gudri Našlė", vietinis bažnytinis choras padainavo keletą dainelių ir pora kunigų kalbėjo apie blaivybės reikalingumą lietuviams.

Zarasiškis.

IV LAIKRAŠTININKŲ SUVAŽIAVIMAS.

Lietuvių Spaudos Dr-jos valdybos vardu šiuomi pranešu, kad IV-asai Lietuvių Laikraštinių ir Lietuvių Spaudos Draugijos Amerikoj suvažiavimas įvyks Shenandoah'ry, Pa. 7, 8 ir 9 dienomis spalį mėnesį, 1913 metų.

Prie Liet. Spaudos Draugijos priklauso šitie mūsų laikraščiai: Katalikas, Lietuva, Vienybė Lietuvninkų, Tėvynė, Laisvoji Mintis, Darbininkų Viltis ir Dagis; taigi visų minėtų laikraščių redakcijų ir išleistuvių atstovai privalo dalyvauti suvažiavime. Tikimasi, kad suvažiavime dalyvaus Liet. Mokslo Draugijos Pasiuntiniai, — Dr. Basanavičius ir p. Yčas, — nes tuo laiku jie lankysis Shenandoah'rio apielinkėje.

Meldžiu kitų laikraščių šią ž

NUO REDAKCIJOS

Viel laikraščiai atnešami rankraščiai turi būti pažymėti autoriaus parašu ir adresu. Pasirašantieji pseudonimais turi paduoti, Redakcijos žiniai, ir savo tikrąjį vardą.

Redakcija pasilieka sau teisę atsiimti rašymus, jei rankraščius trumpinti ir taisyti.

Netinkamus laikraščius rankraščius redakcija, pareikalauta, grąžina autorui atgal jo lėšomis.

Reikia visada rašyti plunksna ir tik ant vienos popierio pusės, paliekant plaukus tarpus tarp eilučių.

Apžvalga.

Laikraštinių susižaviavimas. Kaip matyt ir šiame numeryje L. Sp. Dr. sekretoriaus p. V. K. Račkausko tilpusio atsišaukimo, susižaviavimas atsibūso spalų 7, 8 ir 9 d.

Nors dar smulkios susižaviavimo programos nėra paskelbtos, tačiau tuli klausimai jau pradeda klabinėti. Vienodos rašymo klausimas, matyt, yra vienu opiausių, kad jį pirmiausiai atsiliepta. Štai "Vienybės Lietuvnikų" No. 34 tilpęs gana platus p. Jul. Baniulio straipsnis, vardu: "Musų rašybos klausimas. Tenai paremiama tai, kas musų jau pirmiau buvo tame dalyke rašyta; butent: reikalinga bent laikinės visai spaudai bendros rašybos nustatymas. Pavyzdžiui autorius nurodo latvių laikraštį ir sako: "Kas gi būtų, jeigu jinau sektų savo kalbinių patarimų bei jų nurodymus tuč tuojau priimtų? Be abejonės, būtų tas pats margumų, kokis pas mus yra. Filologai Endzelius, Plakis bei poetai Pludonis yra uolūs naujosios rašybos (ortografijos) šalininkai. Jie stengiasi įtikinti savo laikraštį, kad tik jinau priimtų naująją ortografiją. Betgi latvių laikraštį, matydama jų dažnus svyravimus sulyg to ar kito klausimo, jų vis naujus, anot mūsų kalbininko Bugos, prasiimančius, jų patarimų ko-kas nepriima. Ir gerai daro. Nes šiandien jų naujoji rašyba dar per jauna, tai jai ir pilietystės teisių nesuteikiama. Tačiau, kad su laiku latviai priims naująją rašybą, dėlto dviejų nuomonių negali būti".

Mes, lietuviai, kaip sykis visai priešingai darome. Mes iš paskutiniųjų vaikomes savo filologus. Žiurime tik tai, kas ar kitas filologas pasakys. Nespėja tasai ką nors pasakyti, o mes, kaip sakoma, ant karštųjų pėdų tam sekame. Už valandėlės atsikartoja tas pats: išgirstame kitą kalbininką, kitaip kalbant ir, atmetę viską į šalį, jau šiam sekame; dažnai grįžtame arba atgal, arba nuskame taip, kad paskui tikėtai darykis aplinkui. Galop nusibosta "šokinėti", ir laikraštis dažniausiai pasilieka su savo rašyba toje vietoje, kur jį užtikto "pašilimo" valandėlė.

"Musų laikraštį per kelėtą metų, sekdama musų filologus bei klausydama jų patarimų, turėjo puikią progą pastebėti, kad filologai jokių būdu nepasiektini" — sako p. Jul. Baniulis, ir tai yra pilna tiesa. Todėl mes ir, tariant, spaudžiamie į klausimo vietą, kur kalbama, kad, neatsižvelgiant į visus kalbinių tyrinėjimus, būtų nustatyta bent tuoliai viena rašyba.

Pažymėtina dar vienas dalykas, svarbus ne tik šiam klausime, bet taipogi ir kituose darbuose, kurie be tam tikro prierošimo negali būti susižaviavime greitomis apsvastyti, kurie reikalauja tam tikro išgilvdenimo ir priuosiimo. Čia kalbama apie įvairias komisijas. Jeigu komisija turi kokį nors jai atlikti pavestą darbą, jinau, žinoma, tą dalyką turi išpradžių sa-vyje apsvastyti, išgilvdeniti ir, sakant, kristalizuoti. Tik tai nuodugnai išsėmus, aptarūs ir galutinai "aprašius" kokį nors dalyką, gali jį atiduoti susižaviavimo paskutiniam žodžiui. Aišku, kad kiekvienos tokios komisijos nariams gali būti reikalinga nekartą tartis tarp savęs. Tai galima, žinoma, atlikti ir lais-kų pagalba. Bet tai visgi yra gan traukinantis dalykas. Kas koks būtų, jeigu atskiros komisijos nariai galėtų, susiję, klausimą gildinti. Kitais žodžiais, kad komisijos nariai būtų parinkti žmonės, gyvenanti kokiame nors vienoje apylinkėje.

Toksai narių gyvenimas arti-

viens kito galėtų turėti ir dar vieną gerą pasekmę. Nors ir mikiodami, mes turime pripažinti teisingu tai, kad šiandien daugelis musų nedaro to ar kito dalyko tol, kol jinau nėra, kaip sakosi, prispirtas prie sienos. Gyvenimas arti viens kito priverstų komisijos narius, karts nuo karto susieinančius, veikiau vykinti užduotą komisijai darbą.

Baigiant, dar tartina žodis musų laikraštijai. Nors susižaviavimas jau visai arti, tačiau laikraštijoj beveik nieko apie jį negirdėti. Išskyrus minėtą p. Jul. Baniulio rašinėlį ir oficiali sekretoriaus pranešimą, nieko daugiau apie susižaviavimą spaudoje nematyti. Rodo, yra įvairių reikalų ir klausimų, įnešinių susižaviavimui apsvastyti. Išankstinis jų apsvartymas laikraštijoje žymiai palengvintų ir pagerintų susižaviavimo darbą ir galėtų aiškiau nustatyti darbų tvarką. Atskiriems laikraščiams vertėtų tuom pasirūpinti.

Kviečia lietuvius. Mums priegijta iš Boston, Mass. kopija spausdinto užkvietimo, po kuriom pasirašo lenkų "komitet obchodowy" ir kuriame kviečiama lietuvius ir rusinus bendrai su lenkais apvaikšioti 500-metinės sukaktuvės padarytos tarp lenkų ir lietuvių taip vadinamos Unijos Horodelskos.

Kaip žinome, šita unija buvo tik prieglauda Liublino Unijos, nuo kurios likę Lietuva, sujungta su Lenkija, nustojo savo savistovystės.

Neturėdami nieko prieš tai, kad lenkai rengia tą sukaktuvę paminejimą, mes tačiau norime pastebėti, kad akyvaizdų ty atsitikimų ir ty persekiojimų, kokių kenchia lietuviai ir jų kalba Lietuvoje, lietuvių prisidėjimas prie šio rengiamo apvaikščiojimo nėra nei geistinas, nei galimas.

Mums tikrai keistai išrodo, kad šis Bostono komitetas kviečia bendrai apvaikšioti "pićciowickową rocznicę polęczającą trzecz bratnich narodów.... w jedną nierozdzielną całość" (500-metines sukaktuves susivienijimo trijų broliškų tautų.... į vieną nedalinamąją cielybę). Panašiai šaukti lietuvius šiom laikais, kada Lietuvoje verda kova už lietuvių kalbos teises, kada Vilniaus lenkų-endekų laikraščiai, kalbėdami apie Dr. J. Basanavičiaus ir p. Yčo išvažiavimą Amerikon rinkti aukų Lietuvii Tautos Namams Vilniuje, tą lietuvių sumanymą statyti savo Tautos Namus begėdiškai vadina "Zamiary Litwomanskie" (Litvomaniški siekiai, užsimanymai), — akyvaizdoje panašių prajovų šaukti lietuvius prie bendro apvaikščiojimo, paantriname, yra daugiaus negu keista. Mes tikimės, kad Naujos Anglijos lietuviai ne tik jokio dalyvumo šiame apvaikščiojime neims, bet ir prižiūrės, kad lietuvių vardas, priešais jų norą, šiame apvaikščiojime nebūtų vartojamas. Lietuvių draugystės, prie kurių lenkų komitetas kreipiasi, privalo turėti vieną trumpą ir aiškų atsakymą: Nedalyvausim!

Draugystių konstitucijų kalba. Daug turime mes įvairių draugijų. Dažniausiai yra tai pašelpinės draugijos. Daugelis jų gan gerai laikosi, turi sutaupting ir šiek-tiek skatiko. Beveik kiekviena tokių draugijų turi ir savo atspausdintą konstituciją, kurios atskyrus exempliarus dalina savo nariams. Pasižiūrėkime į tas konstitucijas, kokia jų kalba, kokia rašyba. Kokių barbarizmų, kokių iškraipymų tenai nėra. Tenai rasi ir "macny" ir "storonių" ir panašių gražumynų. Pastebėtina vienas dalykas. Svarbiausia yra tai, kad tos kalbos patįs konstitucijos sustatytojai neduoda taisyti. Kelėtą kartą iš spaustuvų teko girdėti, kad prisistuosius darbus, spaustuvėje jų kalbą ištaisius, paskui draugija gražindavo.

Daug-maž taip-pat, kaip su Prūsų lietuviais. Tenai lietuvių kalba yra pagrūsta visokiais vokiškais, arba pagal vokišką kurpalį siutais žodeliais. Bandyta nekartą bent dalis visų ty šukšlių prasalinti. Kas gi gaunasi? Nugi, pruseliai pradeda šaukti, kad, girdi, nereikį mums žemaitiškos kalbos.

Beveik tas pats ir čia. Iš ša-

lies žiurint į panašių dalyką, išrodo gan keista. Draugijoms vertėtų atkreipti į tai daugiau atydos. Jeigu spaustuvės deda dar darbo toms konstitucijoms taisyti, nereikėtų tai su tokiu nedėkingumu atmeti.

Antra vertus, ne spaustuvų tai ir dalykas. Pačios draugijos turėtų pasirūpinti tuom, kad spandon prisieinčiųjų konstitucijų kalba ir rašyba būtų sutvarkyta kaip galima geriaus. Visuomet gali atsirasti vietos gyventojų vienas-kitas, gerai kalbą suprantantis; jam ir pavesti ištaisyti kalbą. Jeigu gi tokio žmogaus apylinkėje nėra, tai bent "ne rugoti", jeigu spaustuvės ištaiso kalbą, bet, atpenč, dar už tai padėkovoti.

Daugiau susipratę draugijų nariai ir parapijų klebonai, kur tai nuo jų prigili, privalėtų tai kitiems išaiškinti ir tokiu būdu prasalinti tuos "padėkofs" budus, kuriuos šiandien spaustuvės sutinka, yt pipirinius miltelius.

Nesvarus slapyvardžiai. Tenka rasti laikraštijoje įvairių straip-

Kaip Svečiam Sekasi.

Pereita sąvaitė gerbiamų Svečių, Dr. J. Basanavičiaus ir duoms atstovų M. Yčo, darbavimo si po Chicago ir apylinkės buta ne mažiaus už pirmesnes vaivsingas.

Ypačiai svarbu paminėti tai, kad juo toliau, juo labiau juos ir jų kelionės tikslą (taigi rinkimą aukų Tautos Namams Vilniuje pastatyti) remia ne tik pavienės ypatos, bet ir įvairios musų jaunimo kuopelės, draugystės ir organizacijos.

Nuo pat pradžių šių Lietuvių Tautos Pasituntinių atvykimo Amerikon, amerikiečių dvasia buvo pakilusi. Tai šen, tai ten pradėta bruzdėti, kad gerbiameiems Svečiams iš Lietuvos pagelbėti, kiek galima, rinkti aukas Tautos Namams Vilniuje. Šitas jų reikalas yra taip svarbus ir visiems lietuviams buvo ir yra taip aiškus, kad nereikėjo nei ypatingų raginimų bei kvietimų, kad gerus tėvynainius sužadinti.

Pastaraisiais laikais, kiek tenką patėmyti, tasai užuojautos upas dar labiaus pakilo, ir pakilo ne be priežasties.

Jį išaukė labai įdomus apsi-reiškimas, kuris bus musų istorijoj minėtinas.

Kada visi susipratę lietuviai skubino Svečiams pagelbėti, kada vieni skubino sudėti ir savo "našlės skatiką" ant tautos aukuro musų tautos mokslo ir apšvietimo platiniui; kada kiti skubino sudėti pagarbos išreikimą tam, kuris užiebbė pirmą apšvietos žibūrį lietuvių tautoje ir kuris iki šiol visų srovų Lietuvoje yra pripažintas kaipo musų, aciū jam, įdėjusios tautos vyriausiu vadovu, — kada šitaip, paantriname, susipratę lietuviai skubino pildyti savo pareigas, atsirado tulas skaitlius vaikiny, aiškiai nesubrendusių, kurie, pasivadine save neva "socialistais" (tas vardas jems tačiau visiskai netinka), pradėjo įvairiais visai nevyriškais būdais kandoti ir lietuvių tautos Pasituntinius niekininti.

Esą jie nėra priešingi Tautos Namų statymui, bet Lietuvos pasiuntiniai jems nepatinka, ir todėl jie kalbina visus socialistus aukų mokslo ir apšvietos reikalams neduoti. Toks neišmintingas šių užsiskarščiausių neva "socialistų" pasielgimas išdavo kaip sykis priešingas pasekmes, negu jų tikėtasi. Jeigu musų socialistai ištikro būtų buvę prielankūs dideliame apšvietos ir mokslo darbiui, kurį lietuvių pradėjo, sumanydami statyti Tautos Namus Vilniuje, tai jie būtų šitaip padarę: "Mums socialistams, pasiuntinių usai ir barzda ar nosis nepatinka, todėl mes jems aukų ir neduosim, bet kad kas nemanyti, kad mes esame tautos išgamos, tai, mes, socialistai, parodysim, kad pritariam jų kelionės tikslui; todėl visi socialistai deklime ir rinkime kuodaugiausiai aukų Lietuvii Tautos Namams Vilniuje, sudėkim kėlis tukstančius ir juos pasisimė stačiai Vilniui Lietuvos Mokslo Draugijai". Jeigu jie bu-

snį bei taip rašinėlių, kurie kartais yra gan įdomūs ir skaitytini. Dažnai tie straipsniai turi vieną blogą ypatybę, butent: slapyvardžių nešvarumą. Kai-kada tasai apsi-reiškimas pasiekia tiesiog nepakenciamą laip-snio. Šiek-tiek kulturingoje spaudoje panašūs dalykai be jokios atvangos gujami laukan. Neturėtų jų būti ir musų spaudoje.

Viena, skaitytiojai turėtų visokių netinkamų dalykų sekti ir, juos patėmję, savo protestais stengtis juosius prasalinti. Iš kitos pusės, privaletų ir redakcijos daugiau tai prižiūrėti ir reikalauti iš savo korespondentų švaresnių slapyvardžių. Nuo redakcijų tai ir prigili: jeigu jos atsiskakys talpinti raštus su nešvariais parašais, jų autoriai noroms-nenoroms bus priversti dėti švaresnius slapyvardžius.

Klausimas, kuriai galima būtų ir busiamamjame susižaviavime pakelti. Jeigu pakelti klausimą, tai vertėtų išdirbti ir tam tikros taisyklės, kuriomis tokiuose atsitikimuose galima būtų vadovautis.

ty išmintingi, jeigu jie nenorėjo pasirodyti veidmainiais, tai jie būtų taip pasakę ir taip padarę, nes tai yra vienintelis būdas, kuriuom jie galėjo savo nepagirtinas ant Svečių, atsiprašant, plovones išseisinti. Ant nelaimės, jie ir to nepadarė ir tuomi priverst visuomenę dar karščiau ir širdingiau priimti ir už musų tautos mokslo ir apšvietos reikalus stoti. Visi susipratę ir neapjaukę lietuvių — taip tautiečiai, taip klerikalai, taip net išmintingesni socialistai — sukilo darbuotis. (Nuo laiko, kaip tie musų Svečių priimtiniai pasirodė nekuriuose musų nešvariuose laikraščiuose, upas milžiniškai pakilo: žmonės subruzdė širdingiau priešinu ir didesne užuojauta atlyginti Gerbiameiems Svečiams už tuos nemalonus, kuriuos jiems stengėsi padaryti tie keli apjaukėliai.

Neteisingas užsipuolimas visados sukelia dar didesnę užuojautą net ir tarp ty, kurie pirmiaus buvo lyg atšale. Taip pasidarė ir šiom kartu.

I musų laikraščio redakciją jau dien ateina punda laiškių iš įvairių Suviennyų Valstijų dalių, kuriuose išreikiama didžiausia Svečiams užuojauta ir išreikiama pasigailėjimas, jog tarp lietuvių dar ir šiom laikais atsiranda tokių neišmanėlių, kurie, Svečius bejuodindami, nori pačiam jų kelionės tikslui užkenkti.

Maldauja, kad atvažiuotu.

Svečiai gauna vis daugiau ir daugiau pakvietimų atvažiuoti iš įvairių lietuviškų kolonijų, kuriuos maršrutų nepažymėtos. Lietuviai nenori praleisti progos ir geidžia pas save pamatyti ir išgirsti svečius ir savo centu prisidėti prie to didelio ir svarbaus darbo, kuris lygiai yra brangus visiems lietuviams.

Nekurioms kolonijoms jau ir pasisekė iškovoti sau tą, ko jie norėjo. Gerbiamei svečiai įtempę paskutines savo pajegas ir stengiasi už šitą širdingumą atsimokėti tiek, kiek tik jų pajegos ir laikas leidžia. Pirmiaus dar sugaudavo retkarčiais dienelę pasilsėti nuo kelionių ir prakalbų; dabargi laikoma prakalbos kasdien, nes ty "extra" reikalavimų pasidangino tiek, jog juos stengiamasi įkisti, kur tik liuos spraga pasitaiko.

Pirmiausiai iškovojo sau atsilankymą So. Omaha, Neb., lietuviai, kur išpradžių nežadėta važiuoti. Jų reikalavimas buvo tačiau taip neaštandus, jog p. Yčas, sugavęs progą, juos atlankė ir pereitą nedėdienį ten atsibuvo prakalbos. Kaip visur, taip ir čia, kaip mums pranešama, prakalbos susirenka didelis žmonių burys. Salėje sumesta Tautos Namams Vilniuje per \$100.00.

Taipgi pranešama, kad vietinės draugystės, giliai atjausdamos šio reikalo svarbą, pasizadėjo apsvastyti šitą reikalą savo susirinkimuose ir paskirti aukų iš savo izdo. Mums pranešama, kad šv. Antano draugystė So. Omahoj rengiasi "subyti" visas

Amerikos draugystes ir žada paskirti iš savo izdo Tautos Namui pilną šimtine.

Už tai jie būtų tikri vyrai, verti, kad juos pastatyt pavyzdžiui visoms kitoms draugystėms.

Vietinė So. Omahos SLA. kuopa neatsilieka užpakalį ir 7 d. rugsėjo rengiasi surengti vakarą su teatrališku perstatymu ir visą nuo to vakaro pilną skiria Tautos Namams Vilniuje.

Tokį pat sumanymą turi ir "Vyturėlio" draugystė Brooklyn, kuri žada atkurti "Korneviliaus Varpus" ir visą pilną taipgi paskirti Tautos Namams.

Kviečia Svečius ir Kanados Lietuviai.

Nedvyvai, kad į Chicago pilasi laiški su reikalavimais aplankyti įvairias lietuvių kolonijas. Tokių laiškių ateina iš įvairių miestų Illinois valstijos, kurie maršrutą nepažymėti; karstų ir širdingų pakvietimų ateina iš Indiana, Wisconsin, Michigan ir Ohio valstijų: yra net ir iš tolimo Oklahomos valst. Vis tai buvo užkvietimai iš Suviennyų Valstijų. Dabar vienok subruzdė ir Kanados lietuviai.

Štai Toronto, Ont., lietuviai varu varosi, kad Lietuvos Svečiai jų neapleistų ir juos atlankytų. Šv. Juozapo draugystė iš Toronto susaukė extra susirinkimą, kuriame įsakta draugystės komitetui, kiek galint, rūpintis, kad Svečius pas save parsikviest.

"Gerbiamei ir mylimi svečiai, — rašoma iš Toronto — "meldžiame neatstumi musų meldimo nuo savęs ir meldžiame neatstumi mus nuo tautos bendro darbo, nes ir musų širdis trokšta nors kiek susipažinti su Tėvyne didvyriais ir paremti tą pradėtą darbą Vilniuje". — Panašių užuojautos ir širdingumo žodžių pilna kiekvienam laiške, ir musų gerbiamei svečiai, kaip jau minėjome, priversti, anot amerikonių išsireikimo, dirbti "over-tain", kad tik kuodaugiausiai šių prašymų užganėdinti.

Jeigu taip ir toliau eis, tai, žiūrėk, kad nepasipiltų neužilgo užkvietimai iš Pietinės Amerikos bei Afrikos, kur taipgi lietuviškų kolonijų esama.

Iš privatiškų šaltinių teko girdėti, kad tarp Anglijos ir Skotijos lietuvių taip pat kilęs klausimas, ar negalima buti Svečių pasigauti, jiems iš Amerikos grįžtant Lietuvon.

Dr. J. Basanavičius ir atstovas Yčas, matomai, ir patįs netikėjo tokio didelio entuziazmo ir tiek pakvietimų, kiek jie iš įvairiausių šalių gauna ir todėl, anot patarėlės, tik "rankas išskėlė", ir patįs negali išgalvoti, kaip čia visus užganėdinus ir visų prašymus išpildžius.

"Nagi čia reikėtų pas jus ir žiemavoti" — tarė atstovas Yčas, pamatęs, kaip šie užkvietimai pilasi. "Kad ne toji Duma, kur man reik grįžti, galėtum dar porą mėnesių ilgiau užsilikti ir tai kaip reik neapsidirbtum."

Norima Dr. Basanavičių pasilikti.

Bet p. Yčas ilgiaus pasilikti negali. Užtai, matant, kiek čia vietų liktų neapvažinėty, kiek žmonių norų liktų neužganėdintų, kilo naujas sumanymas, kad jeigu p. Yčas jau negali pasilikti ilgiau, tai įprašyti Dr. Basanavičių, kad liktų Amerikoje ant visos žiemos ir išlengvo apkeliautų vietą tas vietą, kur dabar nebus galima suspėti. Toks planas randa pritarimo iš šalies, tačiau ar pats Dr. Basanavičius, jau dabar baisiai nuilsęs nuo įtempio ir sunkaus darbo, su tuom sutiks, apie tai dabar dar peranksti kalbėti.

Valparaisiečiai — vyrai.

Jeigu žmonės pasiturtinti ir uždirbanti gausiai aukauja Tautos Namams, tai taip ir išpuola: ne daug rastum tarp musų tokių, kurie doliaro-kito tam prakliniam tikslui paaukoti negaletum. Tačiau, jeigu tam tikslui aukojama net ir tie, kurie jokio uždaro neturi, kurie patįs, kiekvieno cento reikalaudami, sau, galima sakyti, nuo lupų atsima ir Tautos reikalams, rasite, paskutinį centą aukauja, tai tokį apsi-reikimą reik ne tik paminėti, bet ir tinkamą jiems užuojautos ir padėkos žodį tarti.

Niekas, pavyzdžiui, negali reikalauti aukų nuo musų moksleivių, nes jie patįs aukų reikalau-

ja. Rodos, pilnai užtektų, kad musų besimokinanti ir bevargstanti moksleivija išreiktų tik savo užuojautą taip svarbiam reikalui, kaip Tautos Namų statymas Vilniuje.

Valparaisiečiai lietuviai-moksleiviai tačiau tuomi neužsiganėdino. Susikrapštę paskutinius savo centelius, ir jie sudėjo savo auką ant musų tėvynės aukuro.

Pereitą sąvaitę atsibuvo prakalbos North Side, Chicagoje. Čia valparaisiečiai per savo atstovą įteikė, Dr. Basanavičiui, podrag su geriausiais veljimais ir savo dovanėlę Lietuvii Tautos Namui Vilniuje — \$24.50 išviso.

"Kiek galėjome, tiek ir duodame" — pasakė vienas iš jų vėliaus — "ir tik tas iš musų nedavė, kuris jau jokių būdu keletu centų sukrapštyti negalėjo". Dr. Basanavičius, matydamas tokį musų besimokinančios jaunomenės pasišventimą, tapo giliai tuomi sujungintas ir prašė karštai visiems valparaisiečiams padėkovoti. Matomai jis sau pamane, kad, anot tos patarėlės, musų tauta "nenueis dar ant šunų", pakol jos žiedas, — besimokinanti jaunomenė — taip karštai musų tautos reikalams užjaučia. Valparaisio moksleiviai yra įvairių pažvalgų, tačiau šiame atsitikime aukavo, sulyg savo išgalės, taip tautiečiai, taip klerikalai, taip socialistai, nes budami moksleiviai ir daugiaus nusimanydami apie musų tautos reikalus, jie supranta, jog nuo šio bendro visiems lietuviams darbo gali skirtis tik tie, kurie šioki, ar kitoki smegenų paralizų arba praskydimą yra gavę. Už tai valparaisiečiai yra vyrai!

O ką jūs ant to pasakysit?

Valparaisiečiai gražiai pasirodė — nēr ką nei sakt. Tačiau yra ir daugiaus gražių ir pavyzdinių pasielgimų. Tarp jų galima paminėti, pavyzdžiui, nors ir sekantį tikrai gražų ir minėtiną prajovą: Anądien visi taip vadinami "šimtininkai" (t. y. tie, kurie aukavo Tautos Namams Vilniuje po šimtą doliarų) iš didelio susitebėjimo vos "kojų neužvertė": kitam tikrai net akis "išvirto" ir kojos sudribo. Ne iš baimės ir nedėlo, kad jie ką blogo būtų jautęsi padarę, aukaudami šimtine, arba ir daugiau Tautos Namams. Visai ne! Jeigu tas "priepuolis" atsitiko, tai vien todėl, kad pasidarė dalykas, kurio niekas nesitikėjo. Tėmykit: musų šimtininkų vos "nesubytino" mergina!

Iš gausesnių aukų, neminint čia ty, kurie nusipirko po sieksnių-kitą (jie bus pagarsinti aukų suraše), reik pažymėti p. Antaną Bierzinskį, bankininką, plačiai žinomą chigiečiams tautietį nuo Town of Lake ir p. Mikolą Tananevičių, spaustuvės savininką ir šifkorie agentą nuo 18-os gatvės, kurie paaukavo Lietuvii Tautos Namams Vilniuje po \$100.00 ir tokiu būdu tapo Lietuvii Mokslo Draugijos Nariais-Labdariais. Reik pažymėti, kad tai dar ne visi Chigagos Nariai-Labdariai. Yra dar tulas skaitlius pasizadėjusių, apie kuriuos vėliaus pranešime.

Nekurie iš Naujų Narių-Labdarių Chicagoje

(Paveikslai kitų tilps sekantiame numeryje).

P. LAURYNAS RADZIUKYNAS, buvęs perdėtinis Sandoval Zinc Co., išvažiudamas į Lietuvą, paaukavo Tautos Namams \$100.00.

P. ANTANAS BIERZINSKIS, bankininkas nuo Town of Lake, paaukavęs Tautos Namams \$100.00.

KUN. F. B. SERAFINAS, Vėtu šventų parapijos klebonas, Roselande, paaukavęs Lietuvii Tautos Namams Vilniuje \$100.00.

P. KOTRYNA KAUPAITĖ,
paukavusi Lietuviai Tautos Namams
Vilniuje \$50.00. (Skait. "Kaip Sve-
čiams Sekasi").

Melrose Parko lietuvių širdin- gas priėmimas.

Delegacija Melrose Parko lie-
tuvių jau išanksto buvo išsipa-
rūšiusi sau vieną vakarą. Pereitę
subatą atsibuvo prakalbos p. La-
pinski svetainėje, prie Lake st.
ir 3-rd ave. Žmonių, kaip dėl
Melrose Parko, buvo diktokai su-
sirinę. Kalbėjo Dr. Basanavi-
čius ir B. K. Balutis, "Lietuvos"
redaktoriaus. Aukų sumesta \$8
doliariai.

Melrosiečiai labai širdingai sve-
čius priėmė. Ypačiai surengime
prakalbų pasidarbavo p. Lapin-
skas, svetainės savininkas ir p.
Steponkevičius, naminių rakan-
dų krautuvės savininkas. P. as
Steponkevičius atsivėžė iš Chi-
cago ir atgal sugrąžino Svečiams
savo locame automobiliję, o
p. Lapinskas, su pagalba kitų biz-
nierių, rūpinosi svečių priėmimu.
Po prakalbų Melrose Parko biz-
nieriai užkvietė Dr. Basanavi-
čių ir kitus svečius į Schultzo Ho-
telį, kur jau laukė surengtas gra-
žus bankietas. Čia labai smag-
iai praleista keleta valandų pa-
sikalbėjimuose prie labai gražios
surengtos draugiškos vakarienės.

Atkreipus atydą į tai, kad čia,
sulyginamai, nedaug yra lietuvių
ir lietuvių biznierių, toks melro-
siečių svetingumas ir prielanku-
mas padarė labai malonų įspūdį,
ir Dr. Basanavičius, atsisveikin-
damas, širdingai jiems dėkavojo.

Kaip kitur lietuviai darbuojasi.

Gauname žinių, kad mūsų
draugystės viena po kitai prade-
da spiestis prie bendro darbo.
Nekurius iš jų jau pasykė aukas
iš savo irdo, kitos žada tai padar-
yti pirmame savo susirinkime.
Apat minėtų So. Omaha, Ken-
singtono, Melrose Park ir Brook-
lyno draugysčių, dabar mums
pranešama, kad 123-čia S. L. R.-
K. A. kuopa iš Dorrisville, Ill.,
jau nutarusi paukauti iš savo
izdo Lietuviių Tautos Namams
Vilniuje \$25.00.

Ateina taigi labai smagios ži-
nios iš Naujos Anglijos valsti-
jų, ypačiai iš Waterbury, Conn.
Iš ten mums rašoma, kad ten 30
susirinkusių nuo įvairių draugy-
sčių atstovų vienbalsiai ir su di-
deliu entuziazmu nutarė kiek iš-
galėdami remti Lietuvos Sve-
čius. Ypatingai didelis entuziaz-
mas kilo po to, kada išgirsta, kad
vietinė D.L.K. Gedimino draugy-
stė pasidarė sau amžiną gėdą,
atmetus Lietuvos Pasiuntinių at-
sisaukimą. Tokios gėdos dar nei
viena tautiška draugystė sau ne-
ra pasidariusi ir todėl ne dyvai,
kad kitos tautiškos ir bažnyti-
nės draugystės tuomi teisingai
pasipiktino; dabar sakoma, kad
bene D. L. K. Gediminas, kurio
vardą draugystė nešioja, kape
nuo tokio pasielgimo apsvėrsti
galėjo; kiti vienok praneša, buk
girdėję, kad D. L. K. Gedimino
dr-stė, pasielgę per greitai, neap-
svarčius kaip reik, ir buk ža-
danti suvarę gerą vardą gelbėti ir
pirmutinį nutarimą persvarstyti.
(Vėliausia žinia praneša, kad
nors pigiai, bet visgi šita draugy-
stė atsipirko, paskirdama galų-
gale Tautos Namams — \$10.50).

Waterburiečiai praneša, kad jie
nenori nei klausyti apie tai, kad
jiems vieno vakaro užtekty ir no-
ri butinai gauti Svečius pas save
nors trims dienoms. Visos drau-
gystės, išskyrus socialistus, ka-
-

tai Svečių kelionės tikslą remia.
Kitos nei Svečių nelaukia atva-
žiuojant ir jau, kaip mums pra-
nešama, apie \$100.00 yra pasiza-
dėję iš savo izdų. Lietuvos Stu-
dijų Dr-stė mananti pastoti Lietu-
vių Mokslo Draugijos nariu-Lab-
darin, taigi aukaus visą šimtine.
Yra jau ir keletas pavienių, kurie
po šimtine į šalį atidėjo tam pa-
čiam dalykui ir tik laukia Sve-
čių pribuvimo.

SLA. išleido atsisaukimą į visas kuopas.

Mūsų "didžiulis" Susivieniji-
mas Lietuvos Amerikoje taipgi
prabilo. Štai paskutiniame SLA.
organo "Tėvynės" numerį ran-
dame karštą atsisaukimą į pus-
trečio šimto tos organizacijos
kuopus, kad jos, kiek galėdamos,
remtų Lietuviių Tautos Namų
statymą Vilniuje, kad visi SLA.
sąnariai pagelbėtų mūsų gerbia-
miems Svečiams atlikti jų šventą
darbą.

SLA. prezidentas, p. Pranas
Živatkauskas, nupeikdamas tuos
neišmanėlius, kurie savo begė-
diškėmis insinacijomis daro ne-
smagumus Lietuvos Svečiams,
kviečia visas SLA. kuopas ir vi-
sus narius, kad jie, prigriebdami
Lietuvos Pasiuntiniam, duotų
gerą pavyzdį ir sugėdintų tuos,
kurie savo apjakime patįs neži-
no, ką daro.

"Sustokit, gerbiamos SLA.
kuopos, kaip viena" — šaukia
karštai p. Živatkauskas — "ir
žėdina įgykite sau po sieksnį žė-
mės, ant kurio stovės tie mūsų
Tautos Namai. Tegul Lietuva
žino, kad mes, Susivienijimo na-
riai, tverame didžiulę organi-
zaciją, kuriai visos tautos reika-
lai yra labai artimi ir suprantai-
mi."

Kiek teko patirti, TMD. kuop-
os ir Sus. Liet. Rymo-Katalikų
Susivienijimo kuopos taip pat yra
labai Svečiams prielankios ir pra-
deda įvairiais būdais prie šito
visos tautos darbo prisidėti.
Nuosaliai stovi tik mūsų socia-
listai, bet ir tai ne visi. Išmin-
tingesni prisideda taipgi, bet ofi-
cialiskais jų organas "Kova" ir
Socialistų Sąjungos centralis sek-
retorius savo paikiiais rašiniais
padarė tikrą gėdą visai Lietu-
vių Socialistų Sąjungai.

Mės tulgi gražu netikime, kad
šitų vyrų nuomonė būtų visos
Socialistų Sąjungos nuomonė.
Mės manome, kad didesnė dalis
rimtų socialistų kaista už savo
neva vadovų labai negražius ir
labai nepadorius pasielgimus, ku-
rių išdėstymą skaitytojas ras šio
numerio proteste. Tačiau, ka-
dangi tokius darbelius atlieka
Socialistų Sąjungos organas ir
tos pačios Sąjungos Centralinis
Sekretorius, tai kiekvienas turi
teisę kaltinti už tai visą organi-
zaciją, pakol sios organizacijos
nariai savo tylėjimu tvirtins
savo viršininkų didžiai nepadorų
pasielgimą. Yra, ištikro, labai
liudna, kad prie šios organizaci-
jos vairo, ačiū likimui, atsistojo
žmonės, kuriems trūksta ne tik
paprasto žmogishkumo, bet ir pa-
prasčiausio vyriškumo, takto.

Tačiau, nėra ugnies be du-
mų, — negali but ir joks didelis
darbas atliktas be nesmagumų.
Lietuvių tauta kuria mokslo ir
apšvietos ugnį ir, matomai, be
dumų apsiesti negalima.

Sulyginus vienok su tai liep-

sna, kuri apėmė visas kitas or-
ganizacijas, kuopas, draugystes ir
visas amerikiečių kolonijas, ši-
tie "dumeliai", kuriuos stengiasi
supusti mūsų amžini nenuora-
mos, yra, kaip tas kalvis sa-
kė — tik "pštiki!" Lietuviai savo
pridermę sulgę savo tautos pil-
do ir pildys, nepaisant to, ar kas
pasistieps ant tvoros "kukuriku-
kos", ar nekukurikos.

Taigi visi, kas tik jaučiasi save
lietuviu, remkite šitą mūsų tau-
tos kultūrinį darbą! Prigriebkite
ir dar daugiau užuojautos paro-
dykite mūsų Tautos Pasiuntini-
ams, kad tuomi jiems atlyginti
už tuos nesmagumus, kuriuos
jiems prisiėmė nuo neišmanėlių
išskėsti, visų lietuvių gerovei be-
dirbant.

Kur Svečiai bus šią savaitę?
Subatoj (30 rugpj.) gerb. Sve-

Pašnekėlių Kampelis.

306. Kaip chiniečiai laidoja sa-
vo numirėlius? Kiekviena tauta
turi savus įpročius ir savas įvai-
riuose dalykuose apeigas. Yra
labiau gyvenimo sąlygos ir tiky-
ba skiriasi pas įvairias tautas,
juo didesnis skirtumas yra ir
tarpu tų tautų įpročių ir apeigų.
Tų žodžių teisingumas ypač aiš-
kiai matyti, jeigu mes, Europoje
kilę žmonės, pažvelgsime į chi-
niečius. Imsimė jų laidojimo
įpročius, tai yra pažiūrėsimė,
kaip jie laidoja savo numirėlius.
Kaip tikėtai koksai žmogus Chi-
nijoje numiršta, tuojau yra kvie-
čiamas jųjų "kunigas", kurio
priedermė yra čia pat prie lavo-
no kalbėti poteriui. Mat, pote-
riai išgelbsti atsisakiusią vėlę
(dušią) nuo reikalingumo eiti
į pekį ir užtikrina jai laimingą
kelionę į rojų. Lavonas yra ap-
rėdomas puikiausiais drabužiais,
kokių šeima tikrai pajiegia
jam parupinti. Į vieną velionio
ranką įdėdama vėdykla (fianas),
į kitą — gabalas popierio, ant
kurio surašyti poteriai. Tas
popiergalis su poteriais yra, su-
lygi chiniečių manymo, savo ru-
šies "pasportas", kurį parodęs,
velionis galės būti įleistas pro
vartus į dangaus karalystę. Gra-
ba yra daromas drutas ir ilgam
laikui. Į grabą įdėta kunų pa-
prastai užpila klijais arba panašiu
medžiaga. Grabo antvožo kras-
tai yra užcementuojami taip, kad
iš grabo nesijaučia jokio dvelki-
mo. Vieta palaidojimui yra ren-
kama su labai dideliu rupestin-
gumu, kadangi tikima, kad ve-
lionis jeigu bus neužganėdintas
savo išsėjimosi vieta, gali už-
traukti ant savo gyvyjų giminių
daug didelių nelaimių. Vietą pa-
laidojimui įieško tam tikri bur-
tininkai, kurie, kaip jie patįs tvir-
tina, turi santykius su viršgami-
tiskomis jėgomis. Kuomet at-
rasta vieta kapui, ruošiamas lai-
dotuvės. Tačiau laidojimas ne-
gali ankščiau atsibuti, kaip tre-
čiame septintadienyje nuo velio-
nio mirimo. Į nam, kame gulė-
velionis, suvažiuojama visų mi-
rusiojo giminių ir draugų. Sa-
le grabo yra sukraunama viso-
kių valgių. Taip yra daroma,
idant pritarant atyda ir prielan-
kuma mirusiojo vėlės, arba kitų
dvasių, kurios, kaip manoma, ap-
linkui skrajoja. Jeigu taip ne-
daryti, dvasios gali gyviems
kė, nors blogo padaryti. Laido-
vėms yra pasamdomi tam tikri
raudotojai, kurie turi apgailestau-
ti numirusįjį. Jie visi yra baltai
apdrėdyti ir, apstoje grabą, puola
ant žemės; tuom pačiu tarpu
grojina muzika. Prasideda ly-
dėjimas. Grabą, uždėtą ant didė-
lių sunkių mory, neša 64 žmonės,
o kartais net ir daugiau. Vienas
žmogus eina procesijos prieša-
kyje, prieš grabą, ir barsto po-
pierynius pinigų, idant "papi-
rui" visokias aplinkui skrajojan-
čias klajamas-dvasias. Paskui gra-
bą nešama maistas numirėliui,
įvairios figūros, vėliavos, rodan-
čios mirusiojo kilmę. Jos dau-
gumą tolygios Europos herbams.
Kuomet procesija prieina prie
kapo, grabas nuleidžiama į jį,
žemė yra maišoma su klijais ir
metama žemyn ant grabo. Pa-
skui deginama fejeverkei, ir ga-
ly-gale sukraunama didelis lau-
žas iš popierinių namų, drabužių,
arklų, pinigų ir visokių daiktų,
kurie numirėliui esą gali būti rei-

čiai sugrįš iš pietinių Illinois
valstijos miestelių į Chicago. Tą
pat vakarą atsibuvo Sherman Ho-
telyj, vidumiestyj, prie Clark ir
Randolph gatvių iškilmingas ban-
kietas, kurį chiegiečiai rengia
atsisveikinimui su Svečiais.

31 d. rugpj., nedėlioj, apie 3
val. po piet, atsibuvo prakalbos
Waukegan, Ill., o vakare apie 8
val. tą pačią dien bus Kenoshoj,
Wis.

1 d. rugsėjo, panedėlyj vakare,
atsibuvo prakalbos Racine, Wis.,
(Dr. Basanavičius ir B. K. Ba-
lutis "Lietuvos" Redaktoriaus) ir
Spring Valley, Ill. (atstovas M.
Yčas).

3 d. rugsėjo, seredoj, bus pra-
kalbos Grand Rapids, Mich.

5 d. rugsėjo, pėtnyčioj, bus pra-
kalbos Detroit, Mich.

7 d. rugsėjo, nedėlios vakare
bus prakalbos Cleveland, Ohio.

vis išaujų gemsta, dauglins ir
gyvena.

308. Kur yra namų be vinių?

Tokių namų yra ne vienas ir ne
du, bet ištisas kaimas. Tasai
gan keistas kaimas yra Kana-
doje, provincijoje Alberta. Te-
nai visam tam kaimui pastatyti
nesuvertota nei vienos vinies.
Gyvena jame vien rusinai, kurie
tą kaimą ir pastatė. Namai su-
statyti, kaip ir Lietuvoje, iš sto-
rų medžių su šiaudiniais sto-
gas. Net ir duris stantant, apsi-
eita be vinių. Durys yra pada-
rytos iš šakų, supintų ir surai-
šiotų tarp savęs. Jos kabo ant
tam tikrų, namie padarytų, me-
dinių klingių. Grindys yra iš-
klotos, nukopotais ir nulygtais
medžiais. Stogas, kaip ir Lietu-
voje, padarytas iš šiaudų. Tam
tikslui vartojama kviečių šiaudai.
Klojimas turi to colių storumo
ir taip gerai sudėtas, kad užten-
ka daugiau negu dvidešimčiai
metų.

309. Ar yra lekiuojančių gyva- čių? (S. Bak. klausimas.)

Lekiojanti, tikroje to žo-
džio prasmėje, gyvatių nėra.
Yra tulų rūšių, kurios iš gan-
to li metasi nuo medžių ant pra-
cinančių žmonių arba kitų gyvu-
nių, ir tai daro įspūdį, kad gyva-
tė lekiuoja. Yra tulų rūšių drie-
žų, kurie lekiuoja. Driežai daug
kame yra panašūs į gyvates ir

kitas kirmėles, bet daug kuom ir
skiriasi. Moksle driežai yra
griežtai skiriami nuo kitų kirmi-
nų ir sudaro tam tikrą gyvunų
rūšį.

Bet jeigu gyvatės ištikrųjų ir
nelekiuoja, tai bent pasakose jos
prisilekiuoja net ir per daug. Pas-
įvairias tautas mes galime rasti
gan daug pasakų apie lekiujan-
čias gyvates, apie aitvarus, dra-
konus ir t.t. Ypatingai svarbia
rolę lošia drakonas pas chinie-
čius. Jie yra pasidarę jį net
vienu savo valstybinių ženklų.
Saulės užtemimą jie taipogi aiš-
kina tuom, kad drakonas užėina
ant saulės. Tat, per saulės už-
temimus chiniečiai kelia baisiau-
sį truksmą, riksmą, bugniją ir
t.t. Mat, norima drakonas nu-
baidyti.

Visur drakonas yra ženklų jie-
gos, galybės ir, dažniausiai, pik-
tos valios.

Atilsymas. "Lietuvos" No. 34
Pašnekėlių Kampelio No. 303,
penktoje eilutėje iš galo, klai-
dingai atspausdinta 300. Tu-
ri būti 307.

KLAUSIMAI.

310. Kaip sutvarkyta saulės
sistema?

311. Iš kur yra kilę Suvienujų
Valstijų vardai?

312. Kuomet atsirado žvakės?

313. Ką reiškia žodis "amen"?
(Atsakymai bus kitam numerij).

M. Yčas.

Prie Lietuviių Ekonomijos Kilimo.

(Užbaigia iš pereinamo numerio).

Nuosavaus fabriko dirbinių ro medaliais. Šįmet gi pavasario
1912 metais, kaip jau augščiau
esame paminėję, parduota už
11.622 rubl. 53 kap. Padirbta taip
ir mažo dėlto, kad darbas fabrike
prasidėjo tik kovo mėnesį ir rei-
kėjo dar pasidirbti kai-kurie įran-
kiai, kuriais vėliau galima tik
buvo prekės dirbti. Tai ir su-
trūkdė pirmųjų metų fabrikaciją.
Ligi Naujųjų metų tačiau daug
jau buvo prirengta prekių ir
1913 metų pavasario sezonui.
Šiais gi 1913 metais namoma iš-
leisti savo fabriko prekių nema-
žiau kaip už 50—60 tūkstančių
rublių. Taigi fabrikacija šįmet
kelerapiadi padidės.

"Vilijos" dirbinių, reikia paste-
bėti, pasižymi savo gerumu ir
įgijo gerą vardą pas ukinkinius
ir agronomus žinovus, ukio gi
parodose liko apdovanoti 3 sidab-

Aktivas.			
Kasa	1797	02	
Vilniaus Komercijos Banke	5970	37	
Debitoriai (skolininkai)	29369	25	
Prekės sandėlyje	22699	43	
Medega fabriko	11599	67	
Vekseliai	7044	63	
Skyrius Kaune	30462	30	
Nekilnojamasai turtas	68129	44	
Kilnojamasai	24438	91	
Fabrikacija (dirbinių)	15417	26	
Uždėto mokesčio kuponai	96	58	
Gerbinės ir pačtos markės ir vekselių blankai	69	42	
Organizacijos išlaidos	5704	73	
Išlaidos 1913 metams	401	83	
	224100	84	

Pasivas			
Pajų kapitalas	100401	30	
Amortizacijos kapitalas	17637	91	
Akceptai (vekseliai apmokėjimui)	31612	97	
Kreditoriai ir paskolos	68884	77	
Nurašyta nuo įvairių fabriko mašinų	772	58	219309 53

Grynas pelnas:			
iš prekių	3476	70	
iš medegos	615	10	
iš fabrikacijos	699	51	4791 31
	224100	84	

Iš šiandienio tat "Vilijos" rei-
kalų stovio matoma, jog ir pir-
maisiais veikimo metais jau pel-
no yra. Jie prie to dar priskai-
tytumėm skirtumą fabriko vertės
tarp užmokesčios sumos ir šian-
dienės (sulyg smulkiai sutaisys-
tojo inventoriaus), tai pelnas bu-
tų labai nemažas. Pirktojo tur-
to vertė pakilo ant 17.637 rubl.
or kap.

Nežiūrint tačiau tokio apskri-
to dalykų stovio, jau iš to paties
balanso galima pastebėti, jog
apvartbos kapitalas permažas,
dėtytat "Vilija" ir priversta bu-
vo vaduoktis kreditu plačiau, ne-
gu reikaliui būtų naudinga. Ape-
nuosavių gi naujų skyrių-sandėlių
padidėjus, galės ji gerą biznį pa-

daryti. Drąsiai taigt patarlame
visiems tiems, kas turi atleka-
mą skatimą, o norėtų pasipelniti
ir tautiškon įstaigon įdėti, be jo-
kios baimės ar tai su mažesno
ar su didesne pinigų suma ben-
drovėn įstoti. Jei tarp Ameri-
kos lietuvių susirastų tokių da-
lininkų nemažas būrelis, tai jie
galėtų iš savo tarpo išsirinkti
prakilnesnį vyrą ir siųsti jį Vil-
niun. Jis ten gautų darbo prie
"Vilijos", būtų amerikiečių atsto-
vus Valdyboje ir galėtų prižiūrėti,
kaip ten einasi ir kam tie pinigai
apverčiamai.

Kas norėtų dar smulkesnį ži-
nių, kreipiasi "Tėvynės" re-
daktoriaus K. Račkausko adresu
prie manęs, arba Dro J. Basana-
vičiaus "Vilijos" bendrovės val-
dybos nario.

Martynas Yčas,
Lietuvis Atstovas Valstybės Du-
moje.

P. S. Prašyčiau kitų laikraščių
ši straipsnelį perspausdinti.

PROTESTAS.

Esama visokiariopų fanatikų.
Gaila minios, kurią tie fanatikai
veda bei klaidina, ir tų viešųjų
reikalų, su kuriais kreipiamasi
į visuomenę. Tuo labiau gaila,
kad tokie fanatikai sakosi nekly-
stą ir viską teisingai nusprendžią.
Idomu pas jusios štai kas: skel-
biasi pripažįstą žodžio ir susirin-
kimų laisvę. Praktikoje pasiro-
do, kad jie tą laisvę pripažįsta
tiksliai sau. Kur jie nebeįpajiega
sufanatizuoti minios ir jos iš-
matų, ten įieško bjaurių įnagių,
kad iš kitų žmonių tą laisvę iš-
lupus. Tie įnagai — tai insi-
nuacijos, šmeižtas ir t. t. Ačiū
tų fanatikų įtekmei, atsirado pas
mūsų įvairių Kutry, Konkolaus-
kų ir kitokių kreatorių, jiems
gelbstint, drumždžiama gerieji
visuomenės darbai, juodinama
dirbantieji tos visuomenės nau-
dai žmonės. Tie Kutrys, Kon-
kolauksai ir t. t. quanti buvo
tiksliai aukų ožiai; jie mesta ant
juodųjų darbų aukuro ir jų nebeli-
ko: visuomenė apdengė jų var-
dus paniekos skraiste. Bet už-
pakalytę tų ožių stovį patįs fa-
natikai-augurai. Jų fanatizmas
nėra rubežij. Jie nepripažįsta
kad ir elementariškos pakantos
sulyg kitų pakraipų žmonių. Pri-
manytų, — išgrįautų ir sunaikin-
tų viską, kas jiems nepatinka,
kas išsižiuri kitaip, negu jie
nori.

Štai ir dabar pasirodė vienas
bjauriausiųjų fanatizmo darbu.
Šituo darbu net vienos kairiųjų
laikraščių pasipiktino (žiūr.
"Pirmyn"). Lietuviių Mokslo
Draugija atsiumė Amerikon sa-
vatos rinkit aukų Tautos Na-
mams—prakilni šios gaudynės mu-
sų ideja. Su tuo visi sutiko.
Mokslo Draugijos pasiuntiniai
— garbės verti vyrai. Vienas jų
yra vyriausias ir daugiausiai už vi-
sus pasitarnavęs tėvynėi vyras,
visos lietuvių tautos gerbiamas
daktaras Jonas Basanavičius.
Antras — Martynas Yčas, žmo-
nių išrinktas Kauno gubernijos
atstovas Rusijos valstybės du-
mon. Jie atkeliauvo Amerikon
didį darbą atlikti: sukelti išeivių
dvasią, pasipažinti su jų gyveni-
mu, nušviesti jiems Lietuvos pa-
dėjimą, gauti iš jų aukų varg-
stančios ir vis dar persekiojamos
tautos kultūros įstaigos namams
pastatyti. Tie Mokslo Draugi-
jos Pasiuntiniai atkeliauvo čion
ne viešėt, ne pasipažinti su jų gyveni-
mu, nušviesti jiems Lietuvos pa-
dėjimą, gauti iš jų aukų varg-
stančios ir vis dar persekiojamos
tautos kultūros įstaigos namams
pastatyti. Tie Mokslo Draugi-
jos Pasiuntiniai atkeliauvo čion
ne viešėt, ne pasipažinti su jų gyveni-
mu, nušviesti jiems Lietuvos pa-
dėjimą, gauti iš jų aukų varg-
stančios ir vis dar persekiojamos
tautos kultūros įstaigos namams
pastatyti. Tie Mokslo Draugi-
jos Pasiuntiniai atkeliauvo čion
ne viešėt, ne pasipažinti su jų gyveni-
mu, nušviesti jiems Lietuvos pa-
dėjimą, gauti iš jų aukų varg-
stančios ir vis dar persekiojamos
tautos kultūros įstaigos namams
pastatyti. Tie Mokslo Draugi-
jos Pasiuntiniai atkeliauvo čion
ne viešėt, ne pasipažinti su jų gyveni-
mu, nušviesti jiems Lietuvos pa-
dėjimą, gauti iš jų aukų varg-
stančios ir vis dar persekiojamos
tautos kultūros įstaigos namams
pastatyti. Tie Mokslo Draugi-
jos Pasiuntiniai atkeliauvo čion
ne viešėt, ne pasipažinti su jų gyveni-
mu, nušviesti jiems Lietuvos pa-
dėjimą, gauti iš jų aukų varg-
stančios ir vis dar persekiojamos
tautos kultūros įstaigos namams
pastatyti. Tie Mokslo Draugi-
jos Pasiuntiniai atkeliauvo čion
ne viešėt, ne pasipažinti su jų gyveni-
mu, nušviesti jiems Lietuvos pa-
dėjimą, gauti iš jų aukų varg-
stančios ir vis dar persekiojamos
tautos kultūros įstaigos namams
pastatyti. Tie Mokslo Draugi-
jos Pasiuntiniai atkeliauvo čion
ne viešėt, ne pasipažinti su jų gyveni-
mu, nušviesti jiems Lietuvos pa-
dėjimą, gauti iš jų aukų varg-
stančios ir vis dar persekiojamos
tautos kultūros įstaigos namams
pastatyti. Tie Mokslo Draugi-
jos Pasiuntiniai atkeliauvo čion
ne viešėt, ne pasipažinti su jų gyveni-
mu, nušviesti jiems Lietuvos pa-
dėjimą, gauti iš jų aukų varg-
stančios ir vis dar persekiojamos
tautos kultūros įstaigos namams
pastatyti. Tie Mokslo Draugi-
jos Pasiuntiniai atkeliauvo čion
ne viešėt, ne pasipažinti su jų gyveni-
mu, nušviesti jiems Lietuvos pa-
dėjimą, gauti iš jų aukų varg-
stančios ir vis dar persekiojamos
tautos kultūros įstaigos namams
pastatyti. Tie Mokslo Draugi-
jos Pasiuntiniai atkeliauvo čion
ne viešėt, ne pasipažinti su jų gyveni-
mu, nušviesti jiems Lietuvos pa-
dėjimą, gauti iš jų aukų varg-
stančios ir vis dar persekiojamos
tautos kultūros įstaigos namams
pastatyti. Tie Mokslo Draugi-
jos Pasiuntiniai atkeliauvo čion
ne viešėt, ne pasipažinti su jų gyveni-
mu, nušviesti jiems Lietuvos pa-
dėjimą, gauti iš jų aukų varg-
stančios ir vis dar persekiojamos
tautos kultūros įstaigos namams
pastatyti. Tie Mokslo Draugi-
jos Pasiuntiniai atkeliauvo čion
ne viešėt, ne pasipažinti su jų gyveni-
mu, nušviesti jiems Lietuvos pa-
dėjimą, gauti iš jų aukų varg-
stančios ir vis dar persekiojamos
tautos kultūros įstaigos namams
pastatyti. Tie Mokslo Draugi-
jos Pasiuntiniai atkeliauvo čion
ne viešėt, ne pasipažinti su jų gyveni-
mu, nušviesti jiems Lietuvos pa-
dėjimą, gauti iš jų aukų varg-
stančios ir vis dar persekiojamos
tautos kultūros įstaigos namams
pastatyti. Tie Mokslo Draugi-
jos Pasiuntiniai atkeliauvo čion
ne viešėt, ne pasipažinti su jų gyveni-
mu, nušviesti jiems Lietuvos pa-
dėjimą, gauti iš jų aukų varg-
stančios ir vis dar persekiojamos
tautos kultūros įstaigos namams
pastatyti. Tie Mokslo Draugi-
jos Pasiuntiniai atkeliauvo čion
ne viešėt, ne pasipažinti su jų gyveni-
mu, nušviesti jiems Lietuvos pa-
dėjimą, gauti iš jų aukų varg-
stančios ir vis dar persekiojamos
tautos kultūros įstaigos namams
pastatyti. Tie Mokslo Draugi-
jos Pasiuntiniai atkeliauvo čion
ne viešėt, ne pasipažinti su jų gyveni-
mu, nušviesti jiems Lietuvos pa-
dėjimą, gauti iš jų aukų varg-
stančios ir vis dar persekiojamos

siuntinių politikos pasiūlymus, pasirodę lyti ir tyli. Likusieji du, „Kova“ (socialistų organas) ir „Laisvė“, pasirodė. Tų laikraščių redaktoriai, puse lūpų pagyrę Liet. Mokslo Draugiją, visu smarkumu užsipuolė ant Pasiuntinių. Iš Pasiuntinių jie padarė didžiausius žmogijos, ypač darbininkų, priešu, pardsdavėlius kunigijai (o p. Yčas dar gi ne katalikas, protestonas!), pardsdavėlius Rusijos valdžiai! Tik-tik ne juodosios šimtinės nariai! Tų laikraščių redakcijos išreikė baisesius „pasiūlyskėjimus“ dėl medalių, kuriuos neva p. Yčas gavęs. Kiek mes žinome, tai p. M. Yčas iškūrė jų garvę medalių iš Tomsko universiteto už pavyzdinį mokslą! Ant to šitai punkto su medaliu tuos laikraščius apmė padukimas, ir jie iškėlė tikrą kruciją prieš Pasiuntinius. Kokios gi to viso pasekmės?

Vienas rašytojas yra pasakęs: „Minios — tai avys, o jų vadovai — tai piemenys; kurlink piemenis varo, tenlink avys eina.“ Čia štai ir patvirtinta ano rašytojo mintis. Tiedu laikraščiu per visą eilę numerių elektrizavo savo skaitytojus iki neatsiekė fanatizmo vaisių. Tuose laikraščiuose skaitome, kaip žmonės (ne visi, nes ne visi tuos laikraščius skaito) užsilaukė per prakalbą priešo Chicago vietų; tiems pasivertusiems idejos darbininkams, Liet. Mokslo Dr-jos Pasiuntiniams, svaide veidai įvairiausių nešvarius ir neuztarnautus priekaištus, paimtus iš tų pačių laikraščių puslapių. Toliaus koks ten socialistų rajonas paskelbė laikraščiuose savo rezoliuciją, kurioje Pasiuntinius net žvėrimis išvadino; po tokia rezoliucija pasirašo rajono valdininkai ir paskelbia ją, kaip oficialią dokumentą, socialistų organe ir kituose laikraščiuose. „Pirmyn“ redakcija net nupukė tą pilną tamšiausio fanatizmo rezoliuciją.

Tatā čia ir yra fanatizmo vaisiai, per kuriuos gali nukentėti Lietuvių Mokslo Draugija ir jos statomieji Tautos Namai. Nukentės minėtosios Draugijos Pasiuntiniai: tauta mato juos, žino vieną jų daugiausiai už visus pasidaravusių jos labui, o ant- rą dabar pradėjusių uoliai darbuotis. Tauta ilgai ir tų fanatiku darba apvertins. Bet dabar, ar dabar jie dar nemato, kokią didelę skriaudą jie daro visai tautai? Ar jų sąžinė nesudrebą, žiūrint į savo darbų vaisius?

Mes, žemiaus pasirašiusieji, šituo straipsniu kuokarsčiausiai protestuojame prieš tą nežmoniską darbą. Protestuojame prieš socialistų organo „Kovos“ ir „Laisvės“ redakcijų taktiką ir šaukiamie visus, kitaip, negu tos redakcijos, manančius žmones, viešai, per laikraščius protestuoti ir tuomi parodyti, kad Amerikos lietuviai pasmerkia ardy- mo darbą, koki šiuo atžvilgiu (ir daugelyje kitų) atlieka „Kova“ su „Laisvė“. Mes, žemiaus pasirašiusieji, stovime už pakan- tą, už vienybę, už mūsų tautos kultūrinį ir ekonominį kilmą, taigi karštai protestuojame prieš visus tuos, kurie pakantą ir vienybę nori ardyti, kurie nori trukdyti mūsų tautos kultūrinį kilmą.

Protestuojame!

Kas pasirašo po šituo prote- stu, malonėkite siųsti savo parašus „Lietuvos“ redakcijai, kad protestuojančiųjų vardai būtų pa- garšinti mūsų spaudoje.

Brooklyn, N. Y.:

Lietuvių Mokslo Draugijos Pasiuntinių priėmimo Komitetas:
V. Varnagiris, pirmininkas,
M. Vinikaitis, vice-pirmininkas,
V. K. Račkauskas, I-Is sekretorius,
P. Mikolainis, II-Is sekretorius,
Komitetai nariai:

J. O. Širvydas,

J. Ginkus,

K. Krušinskas,

Chicago, Ill.:

Po protesto pilnai sutinka ir po juom pasirašo:

„Lietuvos“ redaktoriai:

J. Šernas,

B. K. Balutis,

J. A. Chmieliskauskas,

„Kataliko“ redaktoriai:

P. Brandukas,

P. Gudas.

Dėlei vietos stokos šiame nu- meryj negalėjome įdėti surašo aukų Lietuvių Tautos Namams. Įdėsimė ir sekantius numerius.

VIETINĖS ŽINIOS.

CHICAGOS LIETUVIŲ EVANGELIKŲ-LIUTERONŲ PROTESTAS.

Suteikę vietos laikraštyje p. „Pirmo žaibo“ gana sunkiems lietuvių evangelikų-liuteronų apkaltnimams, skaitome teisingai esant duoti vietą ir šitam, nors ir ilgojam, lietuvių evangelikų-liuteronų protestui. Redakcija.

Nevien lietuviai-katalikai turi vargintis su visokiais, tautos iš- gamomis, bet atsiranda tokių ir tarp lietuvių evangelikų-liuteronų. Ir mes, Chicago lietuviai evangelikai-liuteronai, turime vie- ną tokią išsiginčijimą mūsų tarpe. Tas žmogelis jau nuo senai yra užsikrėtęs neva pirmiejiška liga. Todėl jis ir neapkenčia nieko, kas yra ne „sulyg jo pažiūros, kas yra, sulyg jo nuomonės, ne- gana socialistiška. Jis daug kar- tų bandė mūsų žmones „apšvie- ti“ — vadinas, socialistais pa- verst. Bet tas jam nesiseka, taip, kaip jis to norėtų, ir todėl, negalėdamas mus kitoki būdu įkalti, pradeda šmeižti mūsų žmones per laikraščius. Štai „Lietuvos“ 31 num. tas mūsų „didvyris“, pasislėpęs po slapy- vardžiu „Pirmas Žaibas“, apšmei- zė visus mūsų lietuvių evange- likų-liuteronus. Geresniams pri- minimui tos neteisingos apšmei- zos, mes nekuriame vietos iš jo raštelio atkartosime. Štai, ką jis tarp kitko rašo:

„...lig šiolei mes nepastebė- me pas lietuvių liuteronus be- veik jokių judėjimų mokslo bei tautos dirvoje. Alutis visą jų linksmybę. Geria vyrai, geria mo- teris neatsiako ir merginos. Pa- siūsiu raudie vietai sušėda ir trau- kia. Nei stikly nereikia: vis iš to paties indo maukia. Kuris ne- prisideda prie jų, šalinasi nuo girtuoklybės—tą pajaukia; toksai pas juos ir mažai tevertas. Bet kuris gali gerti ir moka koliau- raišiai nuplaukti—tas yra anot jų „smart“ vyras...“

Taip tai p. „Pirmas Žaibas“ rašo apie Chicago lietuvių-liu- teronus. Iš jo korespondencijos išėina, kad nėra pasaulyje didė- shių girtuoklių ir niekšų, kaip mes, Chicago lietuviai evangeli- kai-liuteronai. Mės daug ką ga- lime pakeisti, bet tokio mūsų nu- žėnimio — negalime. Mės turime prieš tai užprotestuoti ir šiuo- mi protestoame, nes mes tikrai žinome, kad nei mūsų vyrai, nei moteris su merginomis nėra to- kiais pasileidėliais, kaip p. „Pir- mas Žaibas“ juos „numalevoja“. Tuomi jis mus biauiai apmelo- ja, skaudžiai įžeidžia ir musų gėrą vardą sutersti nori.

„Pirmas Žaibas“ ne vien patai- kė mus prieš liet. visuomenę iš- niekinti, bet jis neužmiršo ir save išsiginčyti. Jis rašo:

„...Tačiau ne visi toje (tamsnau) ir girtuokliai. Yra ir kitiems žmonių, bet labai ma- žai: vos pora žmonių.“

Ta pora žmonių, be abejo, turi būti pats „Pirmas Žaibas“ ir jo brolis. Jis be reikalo pasi- slėpė po pseudonimu, nes mes pažįstame jį gal geriau, kaip jis pats save). Taigi ta pora žmo- nių, — „Pirmas Žaibas“ su sa- vo broliu, girdi, atlieka labai di- delius darbus mūsų „pruselių“ neva pakėlimui. „Pirmas Žaibas“ rašo apie juodu, arba, geriaus sakant, apie save patį sekantiai:

„...Šieji (suprask, aš su ma- no broliu) stengiasi pakelti savo tautiečius iš to sunkaus letargi- ko miego, kuriai šitandien visi- patauja vėdučių lietuvių liutero- nų-evangelikų tarpe. Nesilgiti tam tikslui nei darbo, nei įiegu (?) nei pinigų...“

Kokie tai karšti, darbštys tau- tos didvyriai tie p. „Pirmas Žai- bas“ ir jo brolis. Visi Chicago lietuviai-liuteronai, kurių yra apie keli šimtai, girdi, yra paskende- tamsybėje ir letarge. Ir Die- va žino, kas su mumis atsitiktų, jeigu juodu nedėtų pinigų ir jie- gų mūsų apcivilizavimui, jeigu jie du netrauktų mus, taip sa- kant, lyg už ausų nutvėrė iš tam- sybės į šviesą! Bet tam p. „Pir- mo žaibo“ pasigyrimui tegal ti- kėti tik toks žmogus, kurs Chi- cago lietuvių evangelikų-liutero- nų nepažįsta. Užtai mes, pažiū- dami p. „Pirmą Žaibą“ ir jo draugus, žinome, kad dalykai yra visai kitaip. Mės norėtume, kad jis prirodytų, kur ir koki būdu jis padėjo tiek daug pinigų, darbo ir įiegu dėl mūsų apšvietimo? Mės to jo truso dar iki šiol ne- kur neužtikėjome ir todėl turi-

me tik stebėtis, kaip tas žmogelis drįsta taip labai save užkūsti ir girti, kitus niekinti.

Rodis, jis yra šiek-tiek dirbes prie praplatinimo socializmo tarp lietuvių evangelikų-liuteronų. Kaip tik tai jįsi žmogų sučina, tuojaus užveda diskusijas apie neva politiskąją ekonomiją, o jos paprastai apsirėškia šmeižime biblijos ir mūsų tikybos, keiki- me caro ar kaizerio. Ragina skai- tyti „Keleivį“ ir kitus „cicilikų“ raštus. Už tokią „politiską ekon- omiją“, mes jam dėkingi ne- esame. Apart čionai minėtų „kiltumų“, jis, turbūt, vadina „kiltu“ darbu ir melagingų žinių parašymą ir laikraščius. Tai be- ne ir visas judviejų „kiltumas“ ir visi jų „darbai“.

P. „Pirmas Žaibas“ giriasi savo taip vadinama „progresyviška“ draugija. Bet ta jų draugija yra tikrai kaip koks muilo burbulas, kursai veikiai gal trukti ir, gali- na sakyti, ištirko truks. Jau dabar nekurių jų draugai pasi- traukė iš tos jų draugijos. Taip- pat žada ir kiti pasitraukti. Ma- tyti, jiems atgriso klausytis p. „Pirmo žaibo“ perdaug jau „mo- kyty“ pasakų. Neuzligo jis ga- lės su savo pora sėbrų pasilikęs „progresuoti“, kiek tik norės; tik taip „progresuodami“, lai jie ne- žemina ir nederigia jiems neprasi- kaltusių žmonių.

Mums Chicago lietuviams jau užtenka draugijų, nes čionai randasi apie porą šimtų įvairiau- sių tikybinių, politiskų, tautiskų ir moksliškų draugijų. Todėl, kurie nori priklausyti prie drau- gijų, tie gal pasigandinti nuo seniaus gyvojančiomis draugi- jomis. Mės nematome jokio rei- kalo tvirti tarp lietuvių Evan- gelikų-liuteronų tokią draugiją, kokią p. „Pirmas Žaibas“ yra pri- manęs. Ir todėl mes persergi- me visus mūsų tautiečius lietu- vius evangelikus-liuteronus prieš tokius naujus, „misijonierius“ ir jų draugas, kuriose progresio, mokslo ir apšvietos yra tiek, kiek pas jautį plunksnų. Kas pats mokslo neturi, negal nei kitam jo duoti. Aklas juo negal aklą vesti, nes abudu supuls į duobę. Taip nusiduos ir su p. „Pirmo žaibo“ draugija.

Varde visų Chicago lietuvių evang. liuteronų, mės, kaip jo atstovai, patvirtiname šį mūsų lietuvių atsiliepimą savo parašais:

I. Ziono Liet. Ev.-Liut. Para- pijos viršininkai:

G. Yurkšat, pirm.

M. Matcatis, raštininkas.

Parapijonai:

D. Strėkis,

John Oswald,

Charles Lemkis.

II. Liet. Ev.-Liut. Pašalpi- nės Draugystės Viršininkai:

A. Kalvaitis, pirmininkas,

John Sadauskis, raštininkas.

Draugai:

Ad. Szulmistratis,

J. Sprainis.

III. Tos pačios „progresyvių“ dr-stės draugai:

M. Jonuškaitis, fin. sekr.

Draugai:

A. Lenkaitis,

M. Valaitis,

K. Mikelaits.

Bankietas Svečių išleidimui.

Šios subatos vakare atsibus Sher- man Hotelyj vidumiečiai iškil- mingas bankietas, kurį chigacie- čiai rengia išleidimui iš Chicago- gerbiamų Svečių — Dr. Jono Ba- sanavičiaus ir atstovo Martyno Yčo. Šis bankietas žada būti di- džiausis ir iškilmingiausias iš visų bankietų, kokius chigaciečiai ka- da nors rengė. Dr. Basanavičius ir p. Yčas bus pagarbus Svečiai- ir pasakys atsiveikimo prakal- bą. Tikimasi, kad bankietė da- lyvaus didelis burys žmonių. Rengimo komitetas praneša, kad jau dabar užsirašė kelios dešimtys žmonių. Neseniai buvo išsiun- ti pakvietimai dalyvauti ban- kiete. Rengimo komitetas ban- dzia mus pranešti, kad pakvieti- mi išsiuntinėjimas buvo tik pri- minimas ir tik pakvietimai ne vė- lėsiųsi visiems, kurių adresai bu- vo komitetui žinomi. Kas tokių pakvietimų kartais negavo, o no- rėtų imti dalyvumą bankiete, ar kas ikišiolei dar nedavė jo- kios žinios, teiksis apie tai pra- nešti Rengimo komitetui ne vė- liaus pėtnyčios vakaro. adre- suojant: Rengimo Komitetas, 4611 So. Paulina st., Bankieto- pradžia 8 val. vakaro. Bankieto-

kaina \$2.50 ypatai, gaunama vi- šiose lietuviškuose bankuose ir pas visus lietuvių kluigus.

Lietuvių Katalikų Moksleivių Seimas ir jo rengimieji vakarai. Rugpjūčio 29, 30 ir 31 d. Chi- cagoje atsibus antras Amerikos lietuvių katalikų moksleivių sei- mas. Moksleiviai, ir visuomenė nekantriai laukia tų iškilmingų valandų. Sv. Jurgio salė, kurio- je tos iškilnės atsibus, jau yra puosima įvairiais būdais, kad tik savo tautiečius gražiau pri- ėmus.

Seimas prasidės pėtnyčioje, rugšėjo 29 d., 9 val. ryte su iš- kilmingomis šv. Mišiomis šv. Jur- gio bažnyčioje.

Moksleiviai ir šiaip jau svečiai, norintieji dalyvauti seime, yra meldžiami atvykti į laiką ir iš- klausyti šv. Mišių.

Iš priežasties Seimo Mokslei- viai rengia tris vakarus. Visi jie atsibus šv. Jurgio svetainėje. (Kampus 32 pl. ir Auburn ave.). Pradžią 7-30 val. vakare.

VISŲ TRIJŲ VAKARŲ PROGRAMAS:

Pirmas vakaras, kuris atsibus pė- ntyčioje, rugpjūčio (Aug.) 29 d.

1. Beno „Lyra“ griežimas.

2. Kodėl reik mokintis? — Pra- kalba. Kalbės J. Skripka.

3. Plano-solo. Atliks p. O. Ezer- skaitė.

4. Amerikos lietuvių progresas. — Paskaita. Skaitys p. J. Čiužauskas.

5. Beno „Lyra“ griežimas.

6. Apie alkoholiizmą. Prakalba. Kalbės p. A. Petraitis.

7. Kraujas. — Elies Gasparo Ku- zavo. Deklamuos p. V. Stulpinas.

8. Beno „Lyra“ griežimas.

Įžanga dykal visiems.

Antras vakaras, kuris atsibus su- batyje, rugpj. 30 d.

1. Beno „Lyra“ griežimas.

2. Tėvynės melnė seniau ir dabar. Prakalba. Kalbės p. Julius Kaupas.

3. Plano-solo. Paskambins p. V. Žukauskas.

4. Beno „Lyra“ griežimas.

5. Apie mokslo reikalingumą. — Prakalba. Kalbės p. A. Petraitis.

6. Beno „Lyra“ griežimas.

7. Lietuviams reikia vienyti. — Prakalba. Kalbės p. Lapelis.

8. „Ir tokių esama“ — Dialogas. Atliks J. Kaupas ir A. Linkus.

9. Beno „Lyra“ griežimas.

Įžanga visiems dykal.

Trečias, iškilmingas, Seimo už- baigtis vakaras, kuris atsibus nedėlioje, rugpj. 31 d., 1913 m.

I. Dailė.

1. Smalsioji komedija „Nutruko“ — Valdina moksleiviai.

2. „Nuo ausies lig ausies“. Link- sma komedija Valdeyčio, sulietu- vinta. Valdina moksleiviai.

3. „Žiuvulya“ — Monologas. Sakys A. Petraitis.

II. Dailė.

4. a) Gėgužinė daina. M. Petrausk.

b) Jėja šunes ant kiemo. J. Nau- jallo.

Dainuos „Kanklų“ ir „šv. Cielij- jos“ chorai iš 100 žmonių. Dirguos p. B. Janušauskas.

5. a) Theatrical variations — J. Paderevskis.

b) Polonaise — E. McDowell.

Atliks p. A. Pocius.

6. a) Svetlė aplėisti. — P. Tosti.

b) Romeo and Juliette — C. Gounod.

Padainuos p-lės E. Butrimavičiūtė.

a) Lietuvių braunė — J. Naujallo.

b) Jau slava! suklio — C. Sosna- sko.

Išplėdys vargoninių chorąs.

8. a) Baublis. — J. Naujallo.

b) Elna garas. — M. Petrausk.

Padainuos „šv. Cielijjos“ ir „Kank- lų“ chorai.

Protarpiais grieš orkestra „Lie- tuva“.

Po visa ko bus šokiai.

Įžanga \$1.00, 75c, 50 ir 25c.

I šį pastarąjį vakarą reikėtų kiek- vienam Chicago lietuviui būtinai at- silankyti.

Komitetas.

Atvažiuoja naujas „Birutės“ vadas. Mums pranešama, kad „Birutė“ pasikvietė sau naują va- dą. Juomi yra p. A. Alexandra- vičius, kuris jau apledo Europą ir netrukus bus Chicagoje.

P-as A. Alexandravičius nese- nai užbaigė Varšavos Konservato- rijų, kurioj būdamas atsizymė- da nepaprastu gabumu. Baigiant jam konservatoriją, kaip mums pranešama, išpradžių ji kviesta pasilikti Varšavoj ir užimti kon- servatorijos profesoriaus vietą. p. A. Alexandravičius nėra lietu- viams svetimas: laike savo buvi- mo konservatorijoj, jis, stropiai darbuosis tarp Varšavos lietuvių ir buvo Varšavos lietuvių cho- rų organizatorium, ir vedėjų. Lenkams tas patikėti negalėjo ir, kaip sakoma, jie sukėlė priešai p. Alexandravičių intrigas, kurių pasekmė buvo tai, kad jis kon- servatorijos profesoriaus vietos užimti negalėjo.

„Birutės“ valdyba ilgą laiką vedė pertraktacijas su p. Ale- xandravičium, norėdama jį pa- sa pastoviai „Birutės“ choro ve- dėjui. Šios pertraktacijos pasi- baigė pasekmėgi ir p. Alexan- dravičius, kaip mums praneša

„Birutės“ valdyba, neužligo bus jau Chicagoje. Iš tos priežasties upas tarp birutičių žymiai pa- kilęs ir ši žiemą jų tikimasi dik- tiai pasidabruoti.

Tuom tarpu-j mūsų jaunimas kviečiamas spiestis prie „Biru- tės“.

Rengiasi prie jubilėjaus. „Bi- rutės“ dainorių draugijos repe- ticijos jau prasidėjo ir atsibuna kas pėtnyčios vakarą, Mark White Square svetainėje, prie 30 ir Halsted st. Draugijos valdyba kviečia norinčius prisidėti prie choro atsilankyti ir prie draugi- jos prisirašyti, nes vėliaus „Bi- rutė“ žadanti naujų neprimindė- ti — mat „naujokai“ chorą gali gadinti. Chorą veda tuom tarpu vietinis muzikas p. A. Pocius.

Neužligo sukaks mažas „Biru- tės“ gyvavimo 5-metinis jubilė- jus; taigi draugija rengiasi staty- ti scenoje melodramą „Birutė“.

Draugijos 10 metų sukaktuvės. Rugp. 24 d. Draugystė šv. Sta- nislavo V. ir K. (nuo Town of Lake) iškilmingai apvaikšėjo jo metų savo gyvavimo sukak- tuves. Iškilmėje dalyvavo dau- gelis draugijų, kaip katalikiškų, taip ir tautiskų. Perėję parodą per Town of Lake gatves, visi nuėjo į Slavic svetainę, prie 47-os gatv. ir Winchester ave. Tenai atsibuvo vakarielis, įvairuotas ir tvarkingas programą.

Programo pildinimą atidarė pir- mininkas J. Klimas. Kalbėtojas buvo: kun. A. Briška bei pp. V. Milaševičia, A. Prėcinaiškas ir J. Gudas. Keletas mažų vaikų- čių gražiai padėkiamavo. Šv. Cecilijos Dr-stės choras, prie Sv. Kryžiaus par., sudainavo „Kantatą“, „Gėgužinę“ (Ko lu- di, putinėli) ir daug kitų įvairių dainų. Minėto chorą veda ži- moniškas Chicago lietuviams p. V. Dauksa. Kaip ir visuomet, cho- ras atliko savo užduotį labai ge- rai, už ką tartina ačiū jo vedėjui, p. V. Dauksai.

Sukaktuvės apvaikšėjusios draugijos apie 20 narių gaus auksinius ženklelius už išbuvimą draugijoje per visą jos gyvavimo laiką ir neėmimą jokios pašalos. Žmonių apvaikšėjime ir va- karėlėje dalyvavo labai daug, ir jų užsilaikymas bei tvarka bu- vo tiesiog pavyzdžiui, išskiriant vi- ną ar du.

J. J. B.

„Aušros“ vakarielis Roselande. Šioj subatj, rugpjūčio 30 d., J. Chutros svetainėje, 9999 Michigan ave., įvyks steigiamoji „Aušros“ knygyno naujai Roselande vaka- rėlis su šokiais, deklamacijomis, monologais ir dovanomis. Pra- dzia žaisnių (ant oro) 5 val. vakare. Pradžią šokių (svetainė- jė) 7-30 val. Geisina, kad ku- daudžiausia publikos atsilankyti, tuomi pagelbėti greitesniam kny- gyno įkurimui.

K. J. V.

Nelaimingas parpuolimas. Rug- pjūčio 17 d. Jozefa Karbauskaitė, 4625 So. Paulina st., mažą 9 me- tų mergelę, bebėgiodamą gatvė- je, parpuolė ir nusigrendo, deš- nės kojos blaizdkančią. Išpradžių manė, kad tai niekis. Tačiau virto kitaip. Nusigrendimo vie- toje užsnuodžio kraująs. Ne- laimingosios mergelės tėvai sau- kėsi pagelbos, pasikvietė net ke- lėtą gydytojų, bet jau buvo per- vėlu. Rugpjūčio 21 d. nelaimin- goji pasimirė ir praėjusiamie pa- nedėlyje tapo palaidota šv. Ka- zimiero kapinėse.

J. J. B.

Roselando moteris. Rugpjūčio 24 d. šv. Onos Draugystė, iš Roselando, parengė pikniką F. Mullauer's daržė, 117-ta gatv. ir Princeton ave., W. Pullman, Ill. Svečių buvo prisirinkę labai daug, ir draugija, kaip galima spręsti, uždirdo nemaža. Šioji draugija yra minėtina ypač tuom, kad ji, kaip tiek gi- rėdėti, yra vienintelė moterių drau- gija Roselande. Prie pikniko su- rengimo prisidėjo daugiau p-lės A. Klimavičiūtė, M. Pėstininkai- tės, ponios E. Klimavičienė, J. Žiogienė ir O. Simonavičienė. Jos daugiau ir draugijoje veikia. Draugija yra gan thrtinga: ižde turi apie \$800. Patartina vietos moterims bei merginoms prisidėti prie tos draugijos.

Porteris.

SUPRASK!

Raulas ir Baitrų — Jeigu ne aš, tai butum didžiausias asilas pasaulyje.

REDAKCIJOS ATSAKYMAI.

p. K. Kudl, Rockf. Sunaudosim i

sekančių numerį.

p. J. Kase, So. Boston. Įdėsim i ki- ta numerį.

p. J. Andriūnas, Athol. Nekuriuos sunaudosim „Pašneklų kampely“, kitus atsakysim iš eilės.

p. Ne Parapijonai, Naugatuck. Per- žiūrėsim ir i sekančių numerį įdėsim.

p. Vėplia. Nieko naujo Jūsų kore- spondencijoj nėra; jau apie tai bu- vo syki iš Jūsų miestelio rašyta. Pa- baigę žodis i žodį nukopijavot iš „Liet.“ num. 34-me tilpusios korespon- dencijos iš Jersey City, N. J. Per- daug tas metas i akis.

